

Samvirke

NR. 15. 1958 . 1. SEPTEMBER

• • • • •

HER KOM EROBRERNE

Ved Byblos i Libanon har utallige erobrer-
folk i århundredernes løb efterladt sig spor.

Læs herom i midtersideartiklen:

KAN LAVINEN STANDSES?

• • • • •

Min karriere som FINANS mand

Fortælling af Stephen Leacock

HVER gang jeg kommer ind i en bank, går jeg fra snøvsen. Personalet forvirrer mig, skrannerne forvirrer mig, alt forvirrer mig. – I samme øjeblik jeg overskrider tærskelen til en bank og forsøger at udføre en eller anden forretning, bliver jeg en lallende idiot.

Det vidste jeg i forvejen, men min løn var blevet sat op til halvtreds dollars om måneden, og jeg syntes derfor, at jeg nu ikke længere kunne undvære en bankkonto.

Altså sjuskede jeg derind og så forskræmt rundt på personalet. Jeg havde en forestilling om, at en mand, der står i begreb med at åbne en konto, bør tale med bankdirektøren.

Jeg gik hen til et skilt på skranken, hvorpå der stod „bogholderi“. Bogholderen var en lang, afvisende djævel. Det blotte syn af ham forvirrede mig. Jeg talte med gravrøst.

„Kan jeg komme til at tale med direktøren?“ spurgte jeg og tilføjede højtideligt „i enrum“. Jeg ved ikke, hvorfor jeg sagde „i enrum“.

„Ja, gerne,“ svarede bogholderen og hentedede ham.

Direktøren var en rolig, alvorligt udseende mand. Jeg klamrede mig til mine seks og halvtreds dollars, som jeg holdt i en sammenkrøllet kugle i lommen.

„Det er måske direktøren?“ spurgte jeg. Gud skal vide, jeg tvivlede ikke.

„Ja,“ svarede han.

„Kan jeg komme til at tale med Dem,“ spurgte jeg, „i enrum“. Jeg ville ikke have sagt „i enrum“ igen, men hvis jeg ikke føjede det til, lød det så selvindlysende.

Direktøren så en smule urolig på mig. Han troede øjensynlig, at jeg havde en frygtelig hemmelighed at afsløre.

„Kom med herind,“ sagde han og viste vej ind i et privatkontor. Han drejede nøglen om i låsen.

„Her bliver vi ikke afbrudt,“ sagde han. „Tag plads.“

Vi satte os begge og så på hinanden. Jeg kunne ikke få et ord frem.

„Jeg formoder, De er en af Pinkertons folk,“ sagde han. Af min hemmelighedsfulde optræden havde han sluttet, at jeg var detek-

tiv. Jeg vidste, hvad han tænkte på, og det gjorde mig endnu mere klodset.

„Nej, ikke fra Pinkerton,“ svarede jeg i et tonefald, som om jeg kom fra et konkurrerende detektivbureau.

„For at sige sandheden,“ fortsatte jeg, som om jeg var blevet forledt til at lyve om det, „så er jeg slet ikke detektiv. Jeg er blot kommet for at åbne en konto. Jeg har til hensigt at sætte alle mine penge i denne bank.“

Direktøren så lettet, men stadig alvorlig ud. Han troede nu, at jeg var en søn af baron Rothschild eller en af de unge Vanderbilt'er.

„En stor konto, formoder jeg,“ sagde han.

„Temmelig stor,“ hviskede jeg. „Jeg har i sinde at indsætte seks og halvtreds dollars nu og derefter halvtreds dollars hver måned.“

Direktøren rejste sig og åbnede døren. Han kaldte på bogholderen.

„Hr. Montgomery,“ sagde han unødvendigt højt, „denne herre vil åbne en konto, han vil indsætte seks og halvtreds dollars. Farvel.“

Jeg rejste mig.

Der stod en stor jernrør åben i den ene af værelsets sidevægge.

„Farvel,“ sagde jeg og trådte ind i pengeskabet.

„Vil De komme ud,“ sagde direktøren koldt og viste mig den anden vej ud.

Jeg gik hen til bogholderens bås og rakte ham de sammenkrøllede pengesedler med en hurtig, krampagtig bevægelse, som var det en tryllekunst, jeg udførte.

Mit ansigt var ligblegt.

„Her,“ sagde jeg, „sæt dem ind.“ Den tone, jeg talte i, antydede: „Lad os få denne pinlige sag overstået, mens anfaldet endnu er over os.“

Han tog pengene og gav dem til en anden af personalet.

Denne fik mig til at skrive summen op på en lap papir og skrive mit navn i en protokol. Jeg vidste ikke længere, hvad jeg foretog mig. Banken svømmede for mine øjne.

„Er de sat ind?“ spurgte jeg med hul, skælvende røst.

„Det er de,“ svarede bogholderen.

„Så vil jeg gerne trække en check.“

Det var min hensigt at trække seks dollars til øjeblikkelig brug. Der var en, der gav mig et checkhæfte, og en anden begyndte at fortælle mig, hvordan jeg skulle udfylde checken. Personalet i banken havde det indtryk, at jeg var en syg millionær. Jeg skrev noget på checken og rakte fuldmægtigen den. Han så på den.

„Hvad! Vil De trække det hele med det samme?“ spurgte han overrasket. Så først gik det op for mig, at jeg havde skrevet seks og halvtreds i stedet for seks. Jeg var nu hinsides al fornuft. Jeg følte, at det var umuligt at forklare det. Hele personalet var holdt op at arbejde og stirrede på mig.

Desperat og uheldig, kastede jeg mig ud i det.

„Ja, hele historien.“

„De trækker deres penge ud af banken.“

„Hver en cent.“

„De har ikke i sinde at indsætte mere?“ spurgte fuldmægtigen forbløffet.

„Aldrig.“

Jeg nærmede det idiotiske håb, at de skulle tro, at jeg var blevet fornærmet over noget, mens jeg skrev checken ud, og at jeg havde skiftet mening. Jeg gjorde et jammerligt forsøg på at se ud som en mand med et frygteligt hidsigt temperament.

Kassereren gjorde sig rede til at udbetale pengene.

„Hvordan vil De have dem?“ spurgte han.

„Hvad behager?“

„Hvordan vil De have dem?“

„Åh – jeg forstod, hvad han mente, og svarede uden så meget som at tænke mig om – „i halvtredser.“

Han gav mig en halvtredsdollarsseddel.

„Og de seks?“ spurgte han tørt.

„I seksere,“ svarede jeg.

Han gav mig dem, og jeg styrtede ud.

Idet den store dør smækkede i bag mig, hørte jeg ekkoet af et latterbrøl, der var ved at løfte taget af banken. Siden da har jeg ikke benyttet bank. Mine konanter går jeg med i min bukselomme, og mine sparepenge i sølvdollars gemmer jeg i en sok.

SA GALT kan det altså gå – når en humorist fortæller om et

bankbesøg. I det virkelige liv er det noget andet. I Andelsbanken

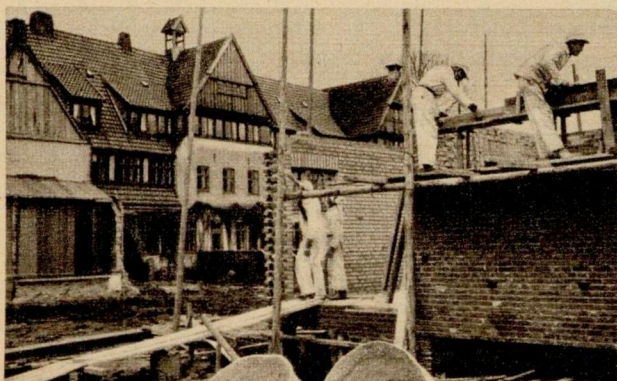
har vi et godt og hyggeligt samarbejde med alle vore kunder,

og i næste nummer skal De høre, hvordan vi tager imod Dem

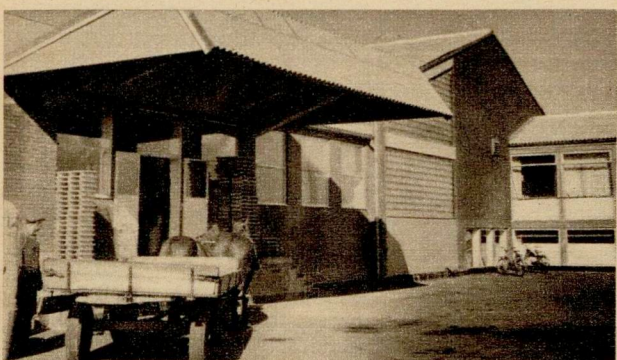
ANDELSBANKEN

LANDET RUNDT

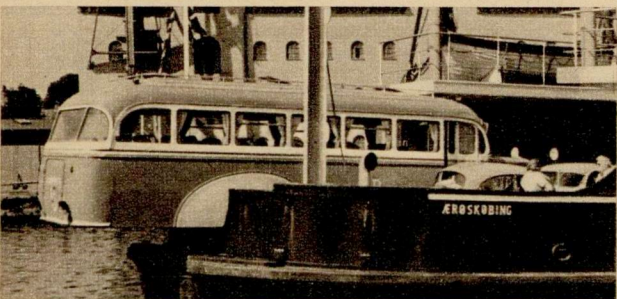
Banegaarden
Kolding
Vejle
Fyn
Kongens
Næstved
Byen

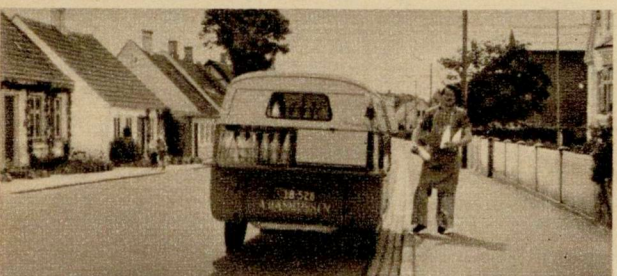
Nyt og gammelt Askov. Siden 1956 har en gennemgribende ombygning af Askov højskole stået på, og nu falder hovedbygningen. Skolens pavillon-system bevares i dens nye skikkelse, og efter planen skal ombygningen, der vil koste omkring 3½ mill. kr., være færdig om et årstid.

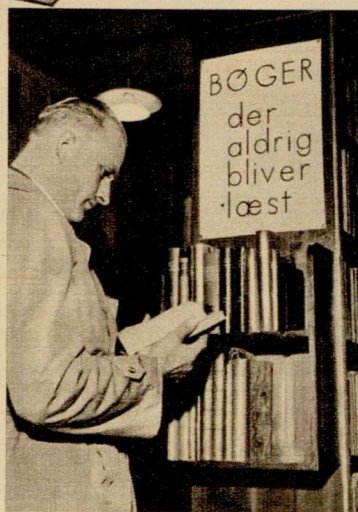
Andels-kærnecentral. 19 nordjyske andelsmejerier overtager fra 1. oktober kærnecentralen i Hjørring, der hidtil har været drevet som forsøgsvirksomhed. Det bliver landets første andelsvirksomhed i sin art.

Stå ikke ud ad bagdøren. Det ser faretruende ud, som den lille Ærø-færge er læsset, men erfaringerne viser heldigvis, at såvel skib som rutebil slipper godt fra det.

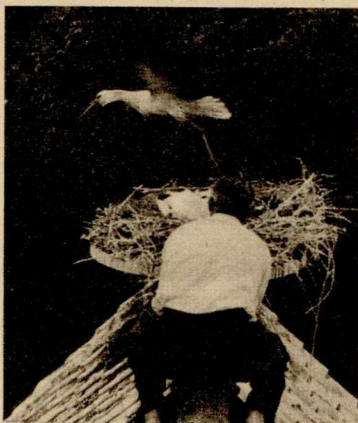
Kontorius. I Fåborg går kommunegrænsen midt gennem Assensvej, hvilket bevirker, at mælkebilen fra nabokommunen Svanninge kun må handle med beboere i højre vejside. Ellers vanker der bøde. Fåborg-bilen må derimod sælge til alle.

Nu bliver de læst. Centralbiblioteket i Esbjerg fik den gode idé at lave en reol med bøger, der aldrig blev læst. Og nu bliver de det!

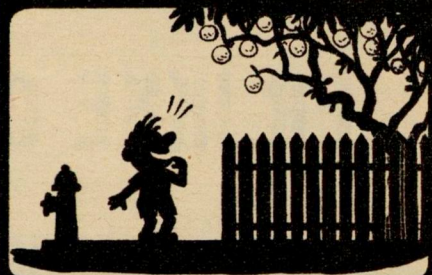

Strand-lapning. Stranden ved Skagen „lappes“ efter sommergæsternes færd med gran-faskiner. Det er for at hindre sandflugt.

Storke-fremgang. Den årlige optælling af landets storkebestand viser, at det varme og tørre forår har betydet fremgang. Her er et kuld ved at blive ringmærket.

Sådan er børn...

som oftest heldige, men alligevel... En BØRNEULYKKESFORSIKRING i Mejeriernes og Landbrugets Ulykkesforsikring er en sikring, som også De bør give Deres børn.

KRONEN ER IKKE OVERALT EN KRONE VÆRD -

ER EN KRONE ikke en krone? Det kan synes at være en mærkelig påstand, for det er jo efterhånden mange hundrede år siden, der blev lavet forskellige mønter i landets forskellige egne. Men pengestykkerne i sig selv har ikke større betydning – det er det, man kan købe for dem, der interesserer os. Og i den henseende er det fuldt berettiget at sige, at en krone kan være mange forskellige ting – for der er stor forskel på, hvad man får for sin krone, alt efter hvor man giver den ud.

Se f. eks. til monopoltilsynet: det erklærede for nylig, at mens et halvt rugbrød skal koste 125 øre i København, så er prisen i det øvrige Danmark øst for Storebælt 123, på Fyn og i Jylland endog kun 122 øre. Hvis man skal købe rugbrød, ved man altså nok, hvor man får mest for sin krone – men hvorfor er det egentlig således? Hvorfor er en krone ikke det samme overalt i Danmark? Og hvor store forskelle gør der sig egentlig gældende i kronens værdi?

FOR at tage det sidste først, så er det på en måde staten, der begynder. Det er en gammel tradition i vor skattelovgivning, at samme pengeindtægt skal beskattes hårdere på landet end i byen, og dette forhold skyldes netop antagelsen om, at det samme antal kroner betyder forskellig levestandard. Skatteloven er her så raffineret, at den deler os ind i tre slags danskere: hovedstadsborgere, provinsborgere og landboere, og f. eks. børnefradraget er – såvel som børnetilskuddet – højest for de førstnævnte, lavest for de sidstnævnte.

Endda er forskellen i statsbeskatningen nu mindre end den var for blot få år siden. Men tager man den kommunale beskatning med ind i billedet, bliver der betydelig mere forskel på kronens værdi i by og på land. For eksem-

pel udgør de samlede personlige skatter for et ægtepar med to børn 11,8 procent af en indtægt på 10.000 kr. i København – men 13,1 procent som gennemsnit for provinsbyernes vedkommende. I landkommunerne ligger det igen lidt lavere, nemlig 11,1 procent af 10.000 kroners indkomst, men her udgør til gengæld ejendomsskatterne en hårdere belastning for budgettet, end tilfældet er i de fleste bykommuner.

Løvrigt vil det på dette område være uretfærdigt at drage skellet alt for skarpt mellem land og by, i hvert fald så længe forholdene er uensartede også inden for hvert område for sig – som eksempel kan nævnes, at den kommunale skatteprocent er dobbelt så høj i Thisted som i Kerteminde!

MEN så varepriserne – dér kan man da tale om en forskel, jævnfør blot monopoltilsynets afgørelse om rugbrødsprisen. Det er også rigtigt, at fødevarerpriserne gennemgående er lidt lavere på landet end i byen. For f. eks. kolonialvarer gør der sig ganske vist ikke nævneværdige forskelle gældende, men varer som smør, ost og æg er afgørende billigere på landet og i provinsbyerne, medens sødmælken mærkeligt nok er dyrere i de fleste byer end i både Storkøbenhavn og de rene landkommuner. Fisk er gennemgående dyrest på landet, for frugt og grøntsager gælder det samme – men her såvel som for f. eks. kartofler og æg spiller det forhold ind, at mange, mange landhusholdninger jo for en stor del er selvforsynende, og hvordan skal man under sådanne forhold regne ud, hvad kronen vel er værd?

Skal man ud og købe brændsel for sine penge, får man afgjort mindst på landet, for dem ude på landet. Og med hensyn til tekstiler, beklædning og fodtøj har alle hidtidige forbrugsundersøgelser samstemmende vist, at byfamiliers ud-

gift hertil er større end landbofamiliers. En del af denne forskel skyldes slet og ret det forskellige indkomstniveau – med stigende indkomst går en øget andel af udgifterne netop til beklædning – men en anden del skyldes, at der med bylivet også følger flere nyanskaffelser på tøjområdet. Her er imidlertid igen et punkt, hvor forskellene mellem by og land er ved at udjævnes. Og hvad angår prisen for de enkelte klædningsstykker, er der ikke megen forskel – om nogen, vender den til byernes fordel.

Med hensyn til netop den slags forbrugsvarer må man nemlig gøre sig klart, at der i byerne – og det gælder i des højere grad, jo større byen er – vil være bedre muligheder for at vælge og vrage og købe fordelagtigt ind, alene fordi såvel butikernes antal som vareudvalget her er større. For så vidt kan man, hvis man kun skal dække et bestemt forbrug, og ellers har den tid der kræves til kritiske butiksbesøg, klare sig med en mindre udgift i byen end på landet. Målt med den slags varer – og de udgør jo en stigende andel af ethvert budget, i by såvel som på land – kan kronen altså siges at være mest værd i byen. Netop butikernes og udvalgets rigelighed kan imidlertid friste til et større forbrug i byen. Men det er naturligvis en ganske anden sag...

FOR langt det store flertal af alle de øvrige ting, vi bruger vore penge til, er der næppe nogen større forskel fra land til by; hvis man endelig vil finde en forskel, må det vist blive til, at man i denne henseende slipper billigst i byerne. Forsikringspræmier beløber sig til det samme på land og i by, teoretisk i hvert fald, for

i praksis kommer ejere af huse med stråtag til at betale en højere brandforsikringspræmie. Kontingenter er ensartede; dog er det af gode grunde ofte dyrere at være medlem af en arbejdsløshedskasse på landet end i byen.

Transportudgifterne er vanskelige at bedømme. I større byer er der jo ofte ret langt mellem hjem og arbejdsplads, hvilket for mange nødvendiggør en betydelig daglig transportudgift; men når man på landet endelig skal op i et offentligt befordringsmiddel, har man længere strækninger at betale billetprisen for, hvad enten rejsen gælder hospitalsbesøg, byindkøb eller forlystelser. På den anden side: en jernbanereturbillet f. eks. Grindsted-København koster på øre det samme, hvad enten man køber den i strækningens ene eller anden ende. Her er altså i hvert fald et område, hvor man kan fastslå, at kronen har nøjagtig samme værdi i stationsbyen og i hovedstaden!

MEN ellers kan det rigtignok være svært at konstatere, hvor man alt i alt får mest for sine penge; ja, hvis man skulle regne det helt nøjagtigt ud, så ville alene forskellen i forbrugsvaner i virkeligheden udgøre en aldeles uoverstigelig hindring!

Det er langt lettere at fastslå forskellene i det antal kroner, vi har til rådighed, altså i indkomsterne. En sammenligning mellem forskellige erhverv skal man af mange grunde være forsigtig med, men inden for ensartede befolkningsgrupper træder forskellen tydeligt nok frem. Statistisk departements sidste store forbrugsundersøgelse viste således for *faglærte arbejdere*, at disses gennemsnitsindkomst i hovedstaden var 16.186 kr. i året 1955,

40 ÅR FOR NORDENS FORBRUGERE

MIDT i en epoke, der mere end nogen tidligere har klarlagt behovet for, men også vanskelighederne ved at etablere et nordisk fælles marked, fylder Nordisk Andelsforbund 40 år – et jubilæum, der enestående allerede af den grund, at andelsbevægelsen verden over ikke kan opvise noget tilsvarende eksempel på blomstrende, økonomisk samarbejde henover landegrænserne.

To mænd har fremfor alle andre æren for, at NAF fra første færd slog ind på det rigtige spor, sammenslutningens to eneste æresmedlemmer: den svenske fællesforenings mangeårige formand, *Albin Johansson*, og FDBs tidligere førstedirektør *Frederik Nielsen*. Selve tanken om et nordisk brugsforeningssamarbejde er meget gammel. Allerede i 1880-90'erne syslede FDBs grundlægger, *Severin Jørgensen*, med den, og da repræsentanter for den svenske, norske, finske og danske brugsforeningsbevægelse i marts 1918 mødtes til en konference i Malmø, lå det i luften, at nu skulle der ske noget. Men hvad? Derom rådede store uklarhed.

Det blev Albin Johansson og Frederik Nielsen – dengang ungdomsmænd i begyndelsen af trediverne – som under et påfølgende udvalg arbejdede på ideerne en udformning, der var holdbar i praksis. Frederik Nielsen blev fra starten det nye foretagendes forretningsmæssige leder, mens Albin Johansson i 15 år var næstformand og i 25 år formand.

i købstæderne 13.047 kr. og i landkommunerne endda kun 11.277 kr.

Denne forskel i lønniveau er i virkeligheden en del af forklaringen på, at mange varers priser er lavere i provinsen end i hovedstaden, og de billigere varepriser er igen en del af årsagen til provinsens lavere lønniveau. Hvis man spørger, hvorfor en krone ikke er det samme overalt i landet, vil man altså få et svar, der så at sige bider sig selv i halen.

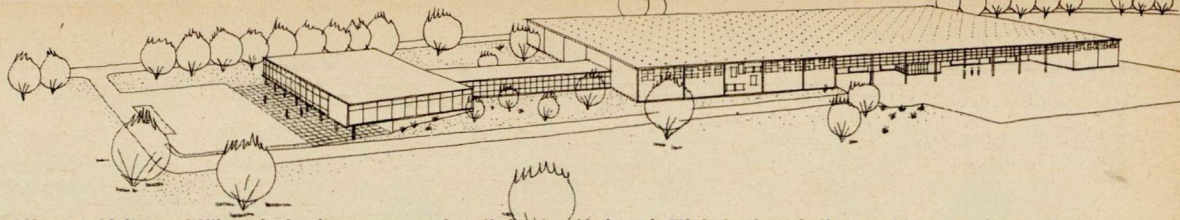
MEN der er ingen tvivl om, at en udjævning finder sted i disse år; forskellene er ikke så store som tidligere. Vi har allerede omtalt dette for skattemens og for mange vareprisers vedkommende, og noget tilsvarende kan siges for visse indtægter. Den nye tjenestemandsløvgivning tog således et skridt mod denne udligning mellem land og by, og en endnu hurtigere udjævning sker i disse år på sociallovgivningens område. Endnu i 1954 fik således en aldersrentemodtager i landkommunerne kun udbetalt 80 kroner, for hver gang hans „kollega“ i hovedstaden fik 100 kr. – nu er forholdet for folkepensionens vedkommende som 87 til 100, idet købstæderne nu såvel som dengang er placeret omtrent midt imellem.

Udligningen er i gang, og det er vel godt det samme, for den vil sikkert styrke de økonomiske og andre forbindelser mellem by og land. Men helt til ende med denne udligning når man næppe; af flere grunde vil nogle varer sikkert altid kunne købes billigere på landet end i byen, mens det for andre vil være omvendt. Så noget vil der formodentlig altid være at diskutere, f. eks. når land- og byhusmoder mødes og begynder at udveksle priserfaringer.

og er – at knytte så direkte forbindelser som muligt med oversøiske leverandører for derved at nedbringe omkostningerne mest muligt og endvidere at opnå prisfordele ved samlede indkøb af store varekvanta. Det krævede både sejhed og forretningsmæssig dygtighed at gennemrydde det net af agentur- og eneforhandlingsaftaler, som hidtil havde etydet en væsentlig fordyrelse af varen undervejs fra producent til forbruger, men Frederik Nielsen gik frem med en blanding af foragtighed og taktisk snille og opnåede resultater, som har betydet mange millioner kroners besparelse for de nordiske forbrugere.

Brugsforeningssammenslutningerne i alle fem nordiske lande er nu ned i, men ikke derved tvunget til at købe gennem NAF. Kun ved at hævde sig i konkurrencen med andre indkøbskanaler har NAF opnået sin fremgang. Fra 24 millioner danske kroner i 1929 er omsætningen vokset til nu adskilligt over 300 millioner og f. eks. som kaffeindkøbsagentur er NAF Europas største firma.

Det er imidlertid mere end et fordelagtigt, fællesnordisk indkøbsagentur. Nordisk Andelsforbund har også til opgave at virke for et ordisk kooperativt samarbejde på andre områder, f. eks. inden for produktionen, hvor væsentlige fordele givetvis kunne opnås, dersom f. eks. told og andre handelsrestriktioner lagde sig hindrende i vejen. Det er derfor ganske naturligt, at NAF har arbejdet for at fremme prettelsen af et nordisk fællesmarked – så målbevidst og energisk, at en svenske andelshistoriker Thorsten Odhe betegner NAF som den nordiske fællesskabstankes mest aktive propaganda-organisation. Meget der jo heldigvis på, at også den side af den 40-årige virksomhed

Når storafdelingen i Viby står færdig om et par år, vil den se således ud. Til højre lagerhallen og til venstre kontorafsnittet, som vil blive præget af en vidtgående mekanisering af rutinearbejdet.

STORAFDELINGEN I VIBY

DER er nu truffet endelig afgørelse om placeringen af FDBs storafdeling i Viby ved Århus – den tredje i rækken af storafdelinger. Oprindeligt var det, som omtalt i *Samvirke*, meningen at lade bygningerne fra det tidligere hørskatteeri, Linum, danne basis for Viby-storafdelingen, men denne plan er nu forladt. Linums bygninger vil i stedet blive taget i anvendelse af FDBs krydderimølle og pakkeri og skal desuden tjene som lager for FDBs fabrikker, der ligger i umiddelbar tilknytning til Linums bygninger.

Storafdelingen placeres dog alligevel i Viby, men på en grund ved den gamle Horsens landevej. Det bliver ligesom de andre storafdelinger en bygning i eet plan og derfor nødvendigvis af meget stor udstrækning i flademål. Lagerhallen vil blive på 13.000 kvadratmeter, hvortil kommer kontorer, kantine, omklædningsrum etc. på ca. 2500 kvadratmeter – alt ialt altså bygninger, der vil dække små 3 tønder land.

Når storafdelingen Viby J. tages i brug – man venter, det vil kunne ske om 2 år – kommer den til at betjene ca. 400 brugsforeninger i det østmidtjyske område. De vil her kunne forsyne sig

med alle gængse varer fra alle de brancheområder, FDB omfatter, og desuden knyttes regnskabs- og butikskonsulenter til storafdelingen, så det bliver en egentlig brugsforeningscentral, der i alle væsentlige forhold kan løse de lokale opgaver, som opstår i samarbejdet mellem brugsforeningerne og FDB.

Netop ved at brugsforeningerne får en afdeling at holde sig til, hvor de nu må søge flere afdelinger, skabes der grundlag for et snævert samarbejde, samtidig med, at de større ordremængder og de nye bygningers indretning giver mulighed for en langt mere rationel og økonomisk tilrettelægning af arbejdet i engros-leddet. Forsigtigt anslået vil besparelserne beløbe sig til det dobbelte af udgiftsforøgelsesbeløbet, og til syvende og sidst er det naturligvis forbrugeren, disse besparelser og de andre fordele ved det nye system vil komme til gode.

Om de to storafdelinger, hvis opførelse FDB tidligere har sat i gang, kan oplyses, at Odenseafdelingen vil stå færdig omkring 1. februar 1959 og Vordingborg-afdelingen senere på året 1959.

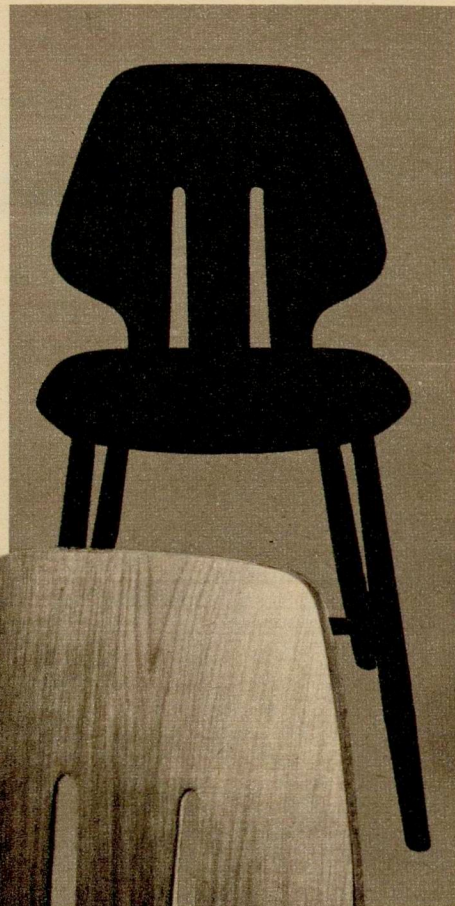
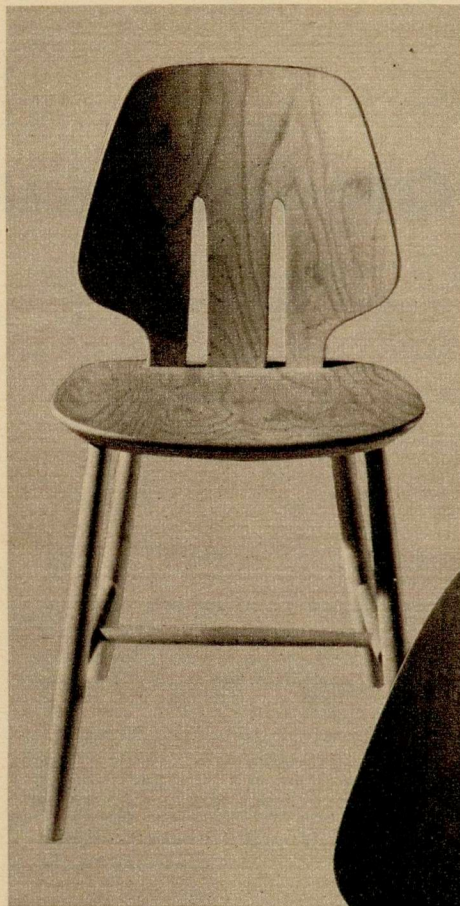

I det ydre vil storafdelingerne komme til at minde meget om hinanden. Billedet her er fra Odenseafdelingen.

En delegation, repræsenterende brugsforeningerne og FDB har fornylig på en 14-dages rejse i Rusland studeret den russiske fællesforening, Centrosoyus' virksomhed. Herunder ses delegationen fotograferet ved afrejsen fra Kastrup lufthavn. Fra venstre til højre ses: kontorchef Aage Bo, FDBs oplysningsafdeling, direktør Erik Ulriksen, FDBs kolonial-hovedkontor, formanden for FDBs bestyrelse, professor P. Nyboe Andersen, direktør Jørgen Thygesen, HB, repræsenterende De samvirkende brugsforeninger, fru Carla Poulsen, formand for de kooperative husmoderforen-

gers landsforbund, formanden for Danmarks Uddelerforening, uddeler A. Rasmussen, Sdr. Kongerslev, direktør P. Grønborg, FDBs fabrikker i Viby J., assistent Poul Poulsen, FDBs oplysn.afd. samt til h. best.medl. i FDB, skatterådmedl. J. P. Jensen, Odense.

*Spørg efter det
nye møbelkatalog i*
BRUGSEN

Kataloget er illustreret
i farver med de nyeste
møbeltyper, tegnet af
førende arkitekter

MØBLER

Alborg . Arhus . Esbjerg . Kolding . København . Odense

HB-MØBELAFDELING, Frederiksborggade 33.

Vesterbrogade 39, ANVA, Vesterbrogade 2.

NORITA Magasinet, Holbæk. BF Magasinet, Rønne.

Stol J 67
Eg, røgfarvet kr. 46
bøg, lys kr. 37
bøg, sort kr. 41

Hvis De tænker Dem en 3-sporet motorvej tværs over Sjælland fra København til Korsør, så har De et indtryk af det cementareal, der dækker Københavns lufthavn, når den i nær fremtid i sin nye skikkelse står klar til at modtage jet-alderen.

Da København i 1925 indviede sin flyveplads ved Kastrup, kunne der lande flere maskiner om dagen, herimellem nogle, som endog kunne tage fem passagerer. Ganske vist måtte piloten så sidde udenfor kabinen i et lille „hul“, temmelig ubeskyttet for vind og væde, men sligt tog en sportsmand i stiv arm.

Nu lander og starter omkring 5000 flyvemaskiner om måneden i Københavns lufthavn; der er ikke alene blevet plads til pilot indendørs, men også til nogle flere passagerer end i 1925, nemlig op til 70–80 pr. maskine, og cirka 110.000 passagerer passerer hver måned Kastrup. Mod i 1926 et par tusinde og i 1936 ca. 15.000 – om året.

Disse tal giver i en nøddeskal den udvikling, som Københavns lufthavn har gennemløbet, og som har nødvendiggjort den ene udvidelse efter den anden.

Danmark fik allerede i 1918 sit nationale luftfartsselskab, og kun eet land, Holland, har været tidligere på færde. I 1920 begyndte man at ekspropriere jord på Amager til flyvepladsen ved Kastrup, mens der midlertidigt blev fløjet fra Kløvermarks-fælleden. Så rigeligt tog man dengang for sig af Amagers fede muld, at der har været plads til de mange udvidelser op til efterkrigsårene.

Først da luftfartsvæsnet for nogle år siden planlagde den udvidelse, der i øjeblikket er i gang, og som gør lufthavnen moden til at modtage jet-alderens trafik af luftgiganter, måtte der tages nye bidder af Amager-mulden, hvilket blandt andet bevirkede, at den hidtidige Amager Landevej brat blev skåret over til nogen fortrydelse for den mere jordbundne trafik, der nu må søge andre veje ud til Syd-Amager.

For ikke at æde mere muld en højst nødvendigt udvider man nu til den modsatte side, altså ud i Øresund. Cirka 900.000 kubikmeter jord og sand fyldes op her som fundament for en forlængelse 500 meter ud i vandet af hovedstarbanen for jetmaskiner. Længere kan man ikke gå ud uden at komme i konflikt med skibene.

Lufthavnens voksværk går også ud over den nuværende administrationsbygning, der stammer fra 1939. Når dette årstal anføres, er det egentlig lidt af en tilsnigelse, for af den oprindelige bygning er der næppe mange brædestumper tilbage, så mange gange er den bygget om. Bortset fra krigsårene

har bygningen været under næsten konstant omformning, og det lykkes lige akkurat at blive færdig med den sidste ombygning, før den kasseres! Nord for den nuværende Lufthavnsvej er der nu ved at blive opført en bygning af format passende for et foretagende, der har for vane at knytte ordet gigantisk til alt, det har at gøre med.

Denne bygning er nødvendig ikke blot for at gøre lufthavnsområdet større, idet man på den måde kan inddrage halvdelen af den nuværende Lufthavnsvej samt store arealer om-

kring den, men også fordi jet-alderen opererer med passagertal, der gør den store bygning nødvendig.

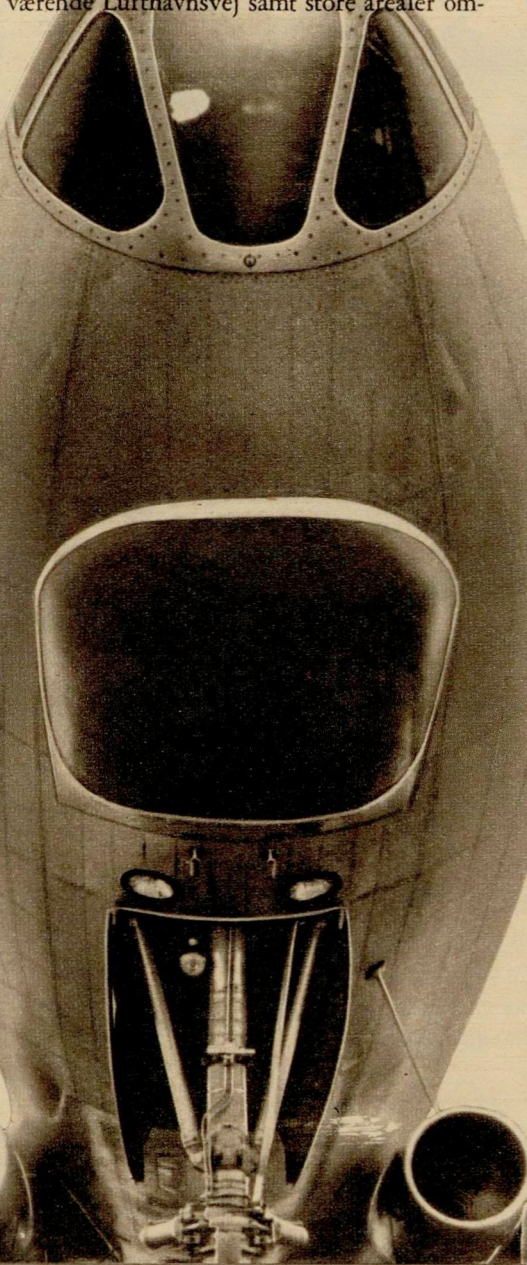
At jet-maskiner nu sættes ind, betyder nemlig andet og mere, end at man går fra een type fly til en anden. Det vil efter de kyn-diges beregninger komme til at revolutionere lufttrafikken på samme måde som dampmaskinen og senere dieselmotoren revolutionerede søtrafikken.

Når jet'erne kommer, vil maskinernes kapacitet stige ganske væsentligt. SAS's første jet kommer omkring nytår. Det bliver en franskbygget „Caravelle“, og senere kommer en amerikansk, en DC-8. De vil kunne tage omkring 60 procent flere passagerer end tidligere maskiner, samtidig med at farten øges med 50–60 procent. Og større kapacitet vil trods større anskaffelsesudgifter betyde, at udgiften pr. passager-kilometer bliver lavere, og at billetprisen på længere sigt skulle blive billigere. Og dermed skulle nye, meget store kundekredse rykke frem. Forsigtige beregninger mener, at passagertallet bliver mindst fordoblet de kommende ti år – måske snarere tredoblet. Og hvad farten angår, betyder jet-drift, at eksempelvis flyvningen fra København til New York reduceres fra 13 til 7½ time, således at maskinen kan nå frem og tilbage samme dag.

Sådan er perspektivet på kortere sigt; hvad det på længere indebærer, kan der naturligvis kun gisnes om, men disse gisninger går ud på, at i 1970'erne vil næste skridt i udviklingen indtræffe i form af jet-passagerfly, der flyver hurtigere end lyden, og som kræver særligt, kemisk brændstof. Farten bliver 3000–3500 kilometer i timen i 25 kilometers højde. Turen København–New York bliver en beskedent udflugt på to timer og til Tokio på fire timer!

I 1980'erne skulle de bemandede, atomdrevne raketter komme i gang – med 40.000 kilometer i timen! Det turde vel være overflødigt nærmere at begrunde, hvorfor disse raketter ikke vil være særlig anvendelige på København–Bornholm eller tilsvarende ruter. Men her kommer – stadig efter de sagkyn-diges gisninger – en ny type maskiner til deres ret, nemlig maskiner der kan stige og lande lodret, og som vil knytte distance-ruterne og småbyer sammen som nu rutebiler „føder“ eksprestogs-ruterne.

Dette er dog endnu fremtidsmusik – det nærværende er, at de første jet-passager-maskiner allerede flyver på København, nemlig russernes TU.104, og at SAS sætter sine første i drift i 1959; jet-alderens indtog står for døren, og om forberedelserne hertil fortælles yderligere i billeder på side 9.

KASTRUP FLYVER IND I JETALDEREN

Den russiske TU.104 med plads til 70 passagerer blev den første passager-jet i fast rute på København (øverst). Til højre en dansk passagermaskine, der i 1925 fløj fra flyvepladsen ved Kastrup. Der var plads til fire passagerer. Piloten sad i et „mandehul“ bag motoren.

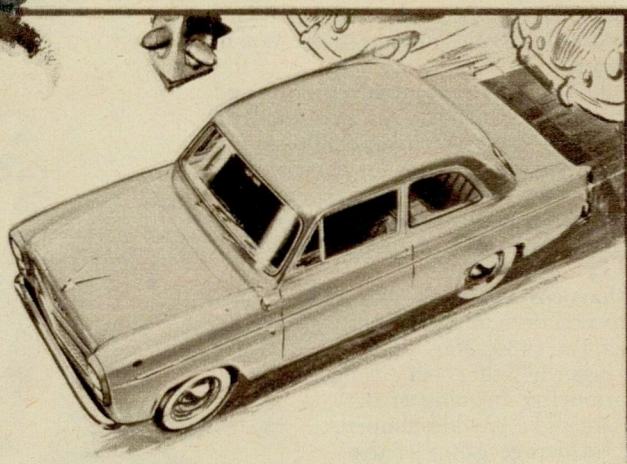
Krudthuset, der var administrations- og altnulig-bygning, da flyvepladsen indviedes 1925. Det eksisterer den dag i dag og vil også overleve den udvidelse, der nu er i gang.

Den acceleration ta'r man aldrig fejl af...

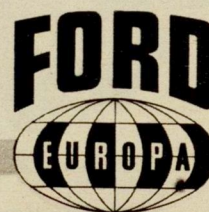
Det er kun sekunder siden, at den elegante, lyse vogn holdt stille for rødt. Så blev der grønt – og i samme nu var den væk. Ja, med den acceleration, Anglia har, kommer man automatisk til at ligge i spidsen. Anglia er simpelthen bygget til den moderne trafiks hurtige tempo...

Det er også en af grundene til dens imponerende succes. Nogle køber den på grund af dens raffinerede linieføring, andre på grund af dens herlige komfort – men for alle forhøjes glæden over Anglia ved dens sikre og lynhurtige acceleration. Hele Europa er begejstret!

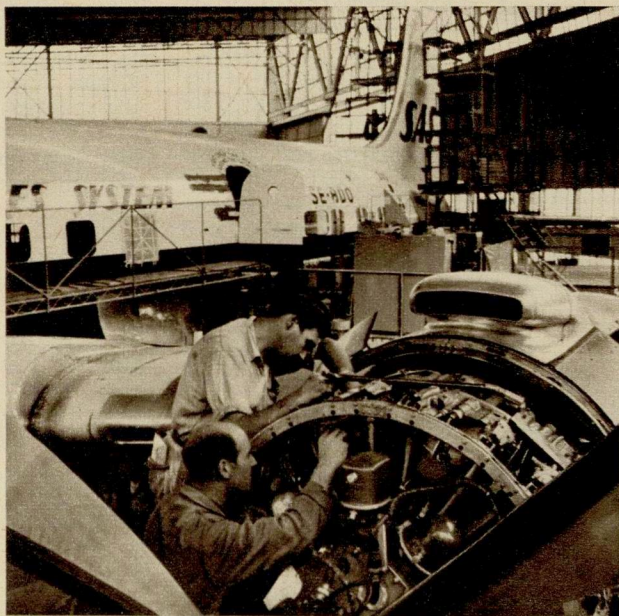

FORD ANGLIA

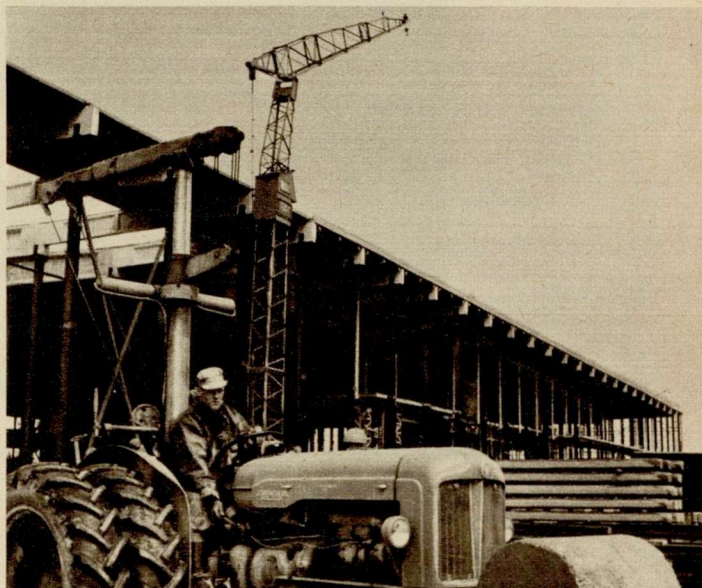
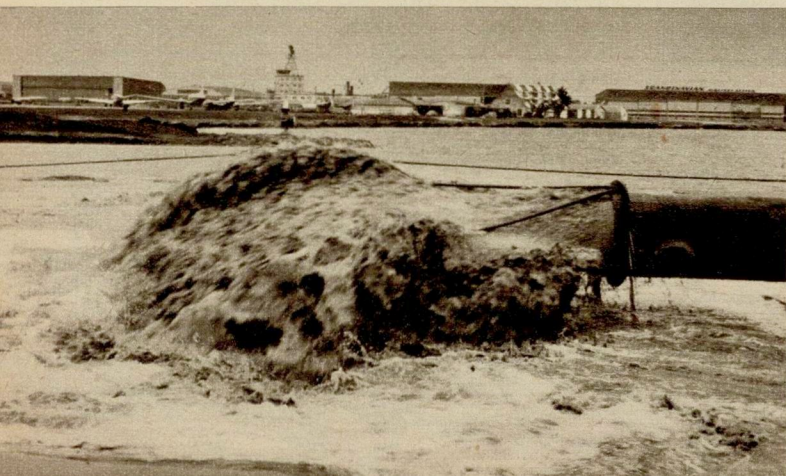
Bilen, der kun tales godt om!

KASTRUP FLYVER IND I JETALDEREN

Som et geometrisk fantasmønster krydser brede cement-startbaner Københavns lufthavns grønne marker for mod nordøst at løbe sammen i administrationens knudepunkt. Det er dette, der ses på farvebilledet herover. Den rødterkede bygning er det gamle krudthus, der var bygningsmæssigt centrum for den oprindelige flyveplads i 1925. Bagved ses den gang på gang ombyggede og udvidede administrationsbygning, der i løbet af 1960 skal afløses af en ny – det byggeri, der ses i højre side af billedet bag hangarerne. Billedet herunder giver et indtryk af denne kommende bygnings dimensioner. Til venstre herfor kigges øverst ind i en af SAS's reparationshangarer, hvor der er indrettet en „dok“, beregnet til gennemgribende eftersyn og reparation af jet-maskinerne. Denne „dok“ bliver forsynet med en slags støjdæmpere, således at afprøvningen af jetmotorerne kan finde sted uden alt for store gener for omgivelserne. Og endelig ses derunder, hvorledes sand pumpes op i det inddæmmede areal, hvor startbanen skal føres en halv kilometer ud i Øresund.

Kvalitet og slidstyrke

for
meget
mere
end
prisen

Trusser i fin-rib 7,25

benklæder m. kvartben 8,85

Fin-rib trøje

med kvartermer..... 10,65

- uden ærmer..... 7,25

Stafet

- et kvalitetsprodukt fra

DER fortælles, at en gammel herremand, der ejede herregården Voldbjerg, hvortil hørte strandretten fra Holmsland til Nymindégab, engang digtede dette sørgmodige vers: „Var her vin som her er vand, og sukker som her er sand, så var det et Kanaans land.“

Sand og vand har man altid haft nok af på disse egne, men føden var svær at finde. Sandflugten piskede agrene, folk her i Holmslands klit og ved Nymindégab, blev af en særlig hårdfor race. Kunne de ikke få føden på de magre sandmarker, så var der havet, men fiskeriet fra de små åbne havbåde var heller ingen børneleg.

Ringkøbing fjord har, så længe man ved, været et lille indhav, som det aldrig lykkedes Vesterhavet helt at gøre sig underdanig, så meget det end viste tænder. Men tit nok var fjorden i fare. I forlums tid var fjordens udløb Nymindégab. Undertiden sandede Nymindégab næsten helt til, og det var ikke godt, for ærne der munder ud i fjorden – og især Skjern å – var meget vandrige, og steg vandet for højt, ødelagde det de frugtbare enge og agre fjorden rundt. Til andre tider brød havet igennem, og saltvandet stod ind i fjorden og ødelagde brakvandsfiskeriet og engene. Og der lurede stadig den frygt, at havet engang skulle bryde igennem Holmsland klit og tage fjorden og hele det frugtbare land, der bræmmer den mod syd, nord og øst.

Man skal komme til Ringkøbing fjord i høstet. Her ved Nørre og Sønder Bork ligger de milevide engdrag i paradisk frodighed, og overalt hører man slåmaskinens klapren. Det er årets grøde, der skal bjærges, man træffer ikke mennesker i huse og gårde, alle, selv børnene, er i engene. Der dufter af hø, og solen bager.

Karlene herude i klitten havde et svært ry som dygtige høst- og slætkarle. Fra drengeårene øvede de sig med høléen, når fiskeriet lå stille. Og det store „folkemarked“ Skt. Hansdag i Ringkøbing var

kendt i hele Jylland. Her kom bønder og proprietærer langvejs fra for at fæste en dygtig karl eller pige fra Holmsland, for det var folk, som gjorde nytte for føden. Det var et mærkeligt marked, hvor de, der søgte tyende, undertiden følte på en karls muskler, som om han var en hest. Man ville være sikker på, at han kunne tage ordentlig fat.

MEN det var i de gamle dage, nu er egnen blevet en anden, og livskårene har ændret sig. De vældige klitter ved Blåbjerg og Nymindégab er beplantet, hvor der var sand og hede, er der nu fyrreskove. Og en plantør for-

mellem

tæller mig, at man undertiden kan se kronhorte her i plantagerne syd for Nymindégab. Kronvildtet er kommet vandrende fra Frijsenborgskovene eller måske helt oppe fra Rold skov. Det er ikke altid bønderne velsigner de store, smukke dyr, for de kan være slemme ved markerne.

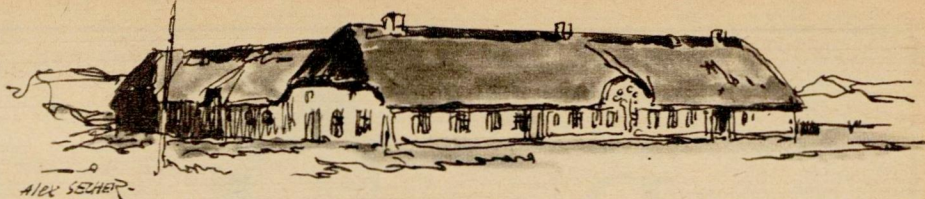
Her ved Nymindégab havde fiskere og havbønder deres fiskeboder, små primitive hytter, som man rykkede ind i om foråret for at være rede til sommerfisket. Her var liv og glade dage, men også hårdt slid. Mens mændene gjorde både og redskaber klar, satte æsepigerne madding på krogen, „æsed“ dem. Når fisken var fanget, blev den rensat, saltet og tørret og undertiden røget, og i læssevis kørte havbønderne den ind i landet på deres pindevogne. Der var god afsætning for de „tørre jyder“, og et år med godt fiskeri betød det samme som et år med god høst for bonden.

Man kommer fra det høje skovklædte klitland omkring Nymindégab ad vejen over Holmsland klit. Det er et mærkeligt og storslået landskab. På

den ene side har man havet, hvis brænding skummer hvid over revlerne, på den anden fjorden; der er som en stor, idyllisk indsø. Man ser ud over Tipperne og holmene og skimter landsbyer og gårde inde på østsidens lave grønne kyst. Alting flimrer i hededisen, man synes, man kan mærke duften af hø stryge over fjorden, men det må nok være en indbildning, for her på vestsiden går klitten næsten helt ned til fjorden.

TRE mil er der at vandre fra Nymindegab over Holmsland klit til Holmsland, som i gamle dage var en frugtbar ø midt i sandet, men

kanal ved Hvide Sande, hvor tangen var lavest og smallest. Det var den gamle politiker J. C. Christensen, der trods vold som modstand fik Hvide Sande-projektet gennemført. I begyndelsen så det ud, som om hans kritikere havde haft ret. I årene 1910-15 var Hvide Sande et åbent udløb, men havet brød igennem og truede med at tage hele klitten. Det tegnede til en katastrofe. J. C. Christensen havde i mange år været lærer i He, nord for Holmsland, og der var en god portion skadefryd over, at den plan, som han havde støttet, nu så ud til at vende sig til ulykke. Men man fik sikret kanalen ved sluseværk og vandstandsregulering, og

Strandfogedgården i Havngvig.

raske liv som i de andre vestkysthavne, en stadig travlhed, en evig munter dunken af motorer, en frisk, saltblandet lugt af petroleum, fisk og tovværk. Kuttere kommer i havn eller går ud, når havet er til det – til andre tider er den lille havn bogstaveligt så pakket med kuttere som en dåse sardiner.

Jeg er faldet i snak med et par fiskere, som ikke har så særlig travlt, for de skal først gå ud i morgen

drene mod blæsten. Der er noget rummeligt og urokeligt ved dem, og rummeligheden har sin årsag. For det første kræver høet god plads i lade og lo, for det andet var rollingen, stuehuset, fra gammel tid bygget rummeligt, for at der altid kunne være sengeplads til skibbrudne. Gæstmild har befolkningen på disse egne altid været og er det den dag i dag, men også stejl til at stå på sit. Der fortælles, at da der i sin tid skulle føres en telefonledning oppe ved Søndervig, nord i Holmsland klit, var der en gammel kone, der protesterede mod, at ledningen blev ført over hendes jord. „A will ett ha' den snakken over mi mark,“ erklærede hun.

Mens havnen er fuld af liv og arbejde, ligger den lille fjordhavn stille hen. Den bærer navnet „Mamrelund“, hvem der så har givet den det. Men når tungefiskeriet går for sig, har den sin store tid. Så kommer fjordfiskerne sejlene, og tit har de koner og børn med. De bor i hytter, der mest minder om de gamle tiders fiskeboder. Det er, som om de gamle dage er vendt tilbage.

OPPE ved Holmsland når man til frugtbare egne igen. Her lå tidligere en herregård Søgård, som for mange år siden er udstykket i bøndergårde, men engang ejede herremanden hele Holmsland klit. Klitbønderne var hans fæstere. Arvingerne efter den sidste herremand, Amnizbøl, hed han, solgte i 1830 gårdene på Holmsland klit ved auktion, og to hæderlige gårdmænd Torben Pedersen og Peder Christensen Lodberg havde skaffet så mange penge, 10.000 rigsdaler, at de mente, de kunne købe gårdene. Men der var også et par spekulanter på

spil, som lugtede, at her var penge at tjene. Det kom til at gå helt dramatisk til. Herredsfogden i Ringkøbing havde fået nys om sagen, og han har utvivlsomt været en udmærket mand, som mente, at når det gjaldt en ærlig sag, kunne man nok lirke lidt ved den strenge retfærdighed. Han gav i hvert fald de to holmboer et vink, og de mødte i god tid til auktionen på rådhuset i Ringkøbing. Auktionshandlingen gik hurtigt for sig, og da de to spekulanter præcis på slaget indfandt sig i retten, havde auktionen fundet sted, og klitten var solgt. Den kloge herredsfoged havde stillet uret i retslokalet et kvarter frem. Og det var rettens ur, man havde at rette sig efter!

De to spekulanter tilbød så at overtage Holmsland, sådan at de to holmboer fik deres gårde kvit og frit. Men de hæderlige holmboer svarede: „Vi har købt klitten, ikke for vor egen fordels skyld, men for at alle skal få gavn deraf.“ De overlod folkene ude i klitten jorden for den samme pris, de selv havde givet.

Om natten hører man havbruset som en blid og monoton vuggevise, men i en storm, når hav og himmel står i et, må man her på den smalle strimmel mellem hav og fjord befinde sig som ombord på et skib. Man forstår godt, at man i gamle dage gav spædbarnet i vuggen en slurk havvand, for at det i tide skulle vænne sig til smagen.

Hermed slutter forfatteren Hans Kirk og tegneren Alex Sechter deres besøg i Danmarks særprægede egne. Artikelrækken, der skildrer disse egne, begyndte i nr. 22, 1957 og i hvert derefter følgende nummer har en særpræget dansk egen været skildret.

HAV og FJORD

nu er blevet landfast. For bare en menneskealder siden asede man sig besværligt ad sandede hjulspor, og der var langt mellem huse og gårde. Nu suser rutebilerne ad betonvejen, og midt på tangen er vokset en hel lille købstad op. Hvide Sande, en af landets ejendommeligste byer, er kun et halvt hundrede år gammel. Tidligere lå her kun et par hytter, der prøvede at finde læ mellem klitterne mod nord. Nymindegab var snart åben og snart lukket, og det var klart, at der måtte skabes betryggende udløbsforhold. Så opstod planerne om at lave en

man anlagde en sikret fiskerihavn. I det lange løb fik J. C. Christensen alligevel ret.

NU er der en hel lille by med ca. 1000 fastboende indbyggere og havnen fuld af kuttere fra hele vestkysten. Der er det samme

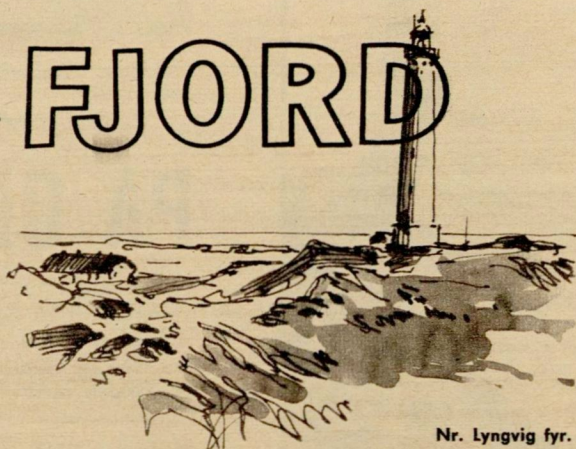
ved daggry. Vi snakker om havnen, som er så meget en god havn.

– Men den er jo for lille, siger en af dem. – Om vi bare kunne få den udvidet, men det er der vel ikke penge til.

– Det er skammelig nok, siger den anden. – For vi fiskere lander da ellers mange penge. Det er, som om man undertiden er ved at glemme, at vi bringer fremmed valuta til landet såvel som landbruget. Og fiskeriet har altid været et naturligt erhverv på vestkysten.

Og det er jo rigtigt. Hver nat suser fiskebilerne over grænsen, og fiskeindustrien giver arbejde til mange hænder. For et havombølget land som Danmark er fiskeri et naturligt erhverv.

Hav og klit, fjorden med dens lave grønne øer og holme, de brede brunrøde gårde, der ligesom er bygget til at stemme skul-

Nr. Lyngvig fyr.

Slusen ved Hvidesande.

tag Dem gangen let...

Fox Signora har både svang- og forfodsstøtte!

Fox Signora er en
enestående nyhed til alle
damer. — Denne nye,
elegante sko med svang- og
forfodsstøtte giver fuld-
kommen fodhvile,
og den moderate hælhøjde
holder rigtig
balance under gangen.

Fox Signora, der fås i 2
vidder med fremragende
pasform, er gennem-
foret med handskeskind,
der er klæbet
til et smidigt overlæder,
så folder og
lægdannelser undgås.

Fox Signora
fås i str.
34-44 og i
flere farver
og faconer.
Som illustra-
tionen i
sort ruskind
kr. 68,50
I boxcalf
kr. 64,50

FOX
Signora

Patentanmeldt nr. 2355

FÅS I FOX-MAGASINERNE, STILMAN OG MAGASIN ANVA

I Vettterslev Brugsforening fortæller forretningsfører Parelus, FDB i København, mr. El-Ramly fra Cairo og mr. Hameed fra Sudan om Brugsens varer.

PÅ OPDAGELSE

I forbindelse med det andelskursus, der netop har været holdt på Schæffergården i Gentofte for repræsentanter fra en række mellemøstlige lande, var der for deltagerne arrangeret besøg landet over. Meningen med disse besøg var at vise i praksis, hvordan andelsbevægelsen i Danmark arbejder, samt at give et indtryk af landets natur og dagliglivet her. I grupper besøgte deltagerne egnen omkring Vettterslev ved Ringsted, Horbelev på Falster og Østermarie på Bornholm, og senere var der for samtlige deltagere fællestur til Jylland med besøg på blandt andet Andelsskolen i Middelfart samt FDBs fabrikker i Kolding og Viby ved Århus.

nu også i
trekant-pakning

**Ta' BUKO
til bords...**

Deltagerne besøgte den første dag Vetterslev kirke, hvor pastor Edv. Nielsen fortalte om kirkens historie, mens et kor af skolebørn sang for gæsterne.

Trods sommerferien var for gæsterne arrangeret demonstrations-undervisning i skolerne. Og børnene benyttede naturligvis lejligheden til autografjagt.

Brugsforeningen fik en ny kommis, mr. Eskandarypur fra Teheran i Iran, der fermt betjente kaffemøllen til ligelig morskab for sig selv og kunderne.

REJSE I DANMARK

Blandt de fremmede gæster var der stor glæde over disse forskelligartede besøg. Ikke blot fordi det nu engang er af værdi ved selvsyn at se tingene fremfor blot at høre om dem i foredrag, men også – og især – fordi det gav lejlighed til at komme den almindelige dansker: landmanden, skolelæreren, mejerimanden, uddeleren, fiskeren, sognerådsformanden o. s. v., ind på livet; få føling med hans problemer og høre om, hvordan han løser dem.

Fra gruppebesøget på Vetterslev-egnen bringer vi her en serie billeder. Selvom de kun omfatter en lille part af alle de mange meget forskellige visitter, der i løbet af besøgets fire dage blev aflagt der på egnen, giver de et indtryk af spændvidden i opdagelsesrejsen i Danmark.

De Gamles Hjem i Vetterslev besøgte som eksempel på Danmarks sociale forsyng. Her prøver mr. Mekkawi fra Giza i Ægypten ved kaffebordet at konversere en af hjemmets beboere, mens mr. Anbia fra Sudan forneden til venstre stifter bekendtskab med en lækker lagkage. Endelig vises (forneden til højre) hvordan deltagerne overværer et sognerådsmøde og slutte- lig skriver deres navne ind i sognerådets protokol.

Gardinstoffer,

De vil
glæde Dem over
hver dag!

A 147/522

Fikst gardin i 100 % bomuld, rød/blå –
rød/grøn. Bredder 80 cm. Pr. m....3,70

B 147/78

Yndigt småblomstret vistragardin.
Bredder 80 cm. Pr. m....3,75

C 147/531 C

Elegant silkegardin i smuk, kraftig kvalitet.
Fås i 12 forskellige mønstre og farver.
Bredder 90 cm. Pr. m....8,50

D 147/79

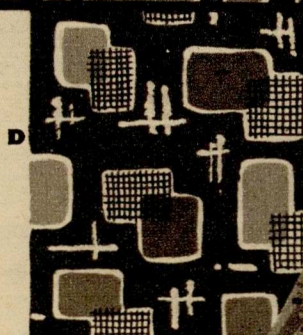
Vistragardin i moderne
mønster. Føres i 2 farver.

Bredder 80 cm.
Pr. m.....4,95

E 183/20 C

Kraftigt ensfarvet
dekortationsstof, rødt,
bordeaux og grønt.
Bredder 80 cm.
Pr. m...5,50

C

Alle stoffer er sol-
lys- og vaskeægte

– Det betaler sig
at købe i BRUGSEN

MISSIONÆREN i kan-
nibalens gryde –
hvor man dog
kender ham fra
vittighedsblade-
ne! Han dukker frem
gang på gang, år efter år,
og synes at være et udøde-
ligt motiv i vitsernes ver-
den ligesom parret på
den øde ø. Derimod er
den skrappe svigermor,
der gennem lange tider
også var et af vittigheds-
bladenes yndlingsemner,
ved at forsvinde. Hemme-
ligheden ved den kogende
missionærs levedygtighed
som vittighedsobjekt er
rimeligvis, at den stadig
rummer lidt af „gyseren“,
og at der er en lille rest af
en kannibal i enhver af
os...

Ak, hvor mange hun-
drede vittigheder har man
ikke læst i årenes løb – og
hvor få, man dog husker.
Men nogle sidder fast i
erindringen, urokeligt –
det er vist hovedsageligt
de vitser, der har noget
med det virkelige liv at
gøre. Der er en af den be-
rømte svensker *Albert
Engström*, som kan næv-
nes i denne forbindelse:

I en børneskoles yngste
klasse er lærerinden ved
at undervise børnene i
regning, og hun spørger
lille Lasse, hvad 2 og 5 er.
Drengen vrider sin stak-
kels hjerne, men må op-
give at svare. – Åh, dit
lille fæ, udbryder lærer-
inden utålmodigt, kan du
da ikke regne ud, at 2 og
5 er 7? Drengen ser be-
brejdende på hende: – Ja
så, men hvad skal man i
grunden tro? I går sagde
frøkenen, at 4 og 3 var 7,
i dag er det 5 og 2...

Denne vittighed er så
naturlig, at man får en
mistanke om, at den er
bygget over en virkelig
lille hændelse i en poge-
skole. Og den synes jo at
åbne et kik ind i den men-
neskelige hjerne.

Følgende vittighed, der
er plukket af det for-
længst hensøvede vittig-
hedsblad *Punch*, mangler
heller ikke naturlighed,
men er vist affødt af det
gode, gamle københav-
nerhumør:

Et selskab kører hjem
fra Dyrehavsbakken i ka-
pervogn (det er længe før
bilernes tid), og en af
passagererne bemærker, at
dyrehavsbakketiden må
være en hård tid for de

Fra Folkets Nisse 1873: Efter et
„fiint bryllup“ siger Første: –
Sikken mageløs tale, men jeg
syntes ikke, du græd? Anden: –
Gud – jeg ville såmænd ha’
grædt, men jeg havde glemt mit
lømmetørklæde.

stakkels heste. – Stakkels,
gentager kusken forarget,
de er sgunte stakler, de
kommer til alle de for-
nøjelser, der er til.

VIND

AT blade i *Punch* kan
give en levende for-
nemmelse af afstan-
den mellem firserne og
nutiden. Jo, det var men-
nesker dengang også, men
de tænkte lidt anderledes
end vi, og de førte sig på
en anden måde, og de gik
klædt efter moder, der må
forekomme i hvert fald
ungdommen af i dag ufri-
villig komisk. En anden
tid, ja, og en moderne vit-
tighedsmager ville næppe
kunne finde impulser i de
gamle *Punch*'er og sikkert
slet intet at „hugge“.

Punch var helt igennem
præget af en skrap kon-
servativisme, tilbad højre-
føreren Estrup og var
ustandselig på nakken af
Venstre og alt, hvad der
var folkeligt. Mange af
bladets vitser går da også
tydeligt ud på at latterlig-
gøre højskolefolk, semi-
narister og bønder. Vi ci-
terer en: for bladets hele
væsen karakteristisk vits,
som bærer overskriften
På seminaristbal:

En ældre dame siger
forfærdet til en selskabs-
klædt mand: – Gud, hr.
Jensen, der ligger virkelig
et strømpebånd midt på
salsgulvet. Han svarer:
Da kan a forsikre fruén,

at det ikke er mit, thi a bruger ingen. A dravver nemlig til enhver tid mine underbukser ovenover mine strømper. – Formodentlig har den „vittighed“ kunnet fremkalde et skadefro smil hos visse af datidens højremænd, men de fleste andre har vel haft svært ved at finde noget morsomt i den. Og i dag er den et kuriosum, der højest fortæller lidt om vore bedste- eller oldeforældres påklædning.

Lidt mere mening er der i en vits om to gadedrenge, der har fundet en cigar på gaden. Den ene af dem ryger på fuld kraft, den anden bliver utålmodig efter også at få lidt røg. Men den første siger: – Nej, lad mig nu ryge, så kan du spytte.

Ja, den kan desværre ikke forstås, uden at man

Det var også satirisk betonet, men synes ikke slet så konservativt. De få neutrale vitser i det er gennemgående ubehjælpelige, ja, klodsede, ofte meget lidt morsomme ordspil. Billederne var yderst tarvelige træsnit. Der sker tydeligt et fremskridt med efterfølgeren Punch, som var bedre skrevet og forsynet med ret omhyggeligt udførte farvebilleder. Med *Klods-Hans*, som gik ind i 1926 og vel kan huskes af mange mennesker endnu, nås yderligere nogle skridt frem. Bladteknikken havde jo også udviklet sig. *Klods-Hans* byggede på en bredere humoristisk basis end sine forgængere og var mere af et rigtigt vittighedsblad, men det kan ikke nægtes, at det ofte stod sløjt til

på fingrene. – B: Min skal også op, han kan vist sit på manchetterne.

Men der kunne findes virkelig morsomme vitser i *Klods-Hans*. Her er en:

To mænd sidder på en kro og drikker kaffepunche. Den ene er ved at blive fuld, og den anden vil have ham til at gå hjem og må til sidst tale dunder til ham: A er sognefoged, ved du, og når a siger, du skal gå hjem, så skal du gå, forstår du?

– Ja, men a er ligsynsmand, og når a siger, du er død, så er du død, er du med?

Eja, nu har ligsynsmændenes tid længe været forbi.

VISSELIG kan en vittighed berede een varig morskab. Som dreng morede jeg mig inderligt over følgende *Klods-Hans*'er: En oberstinde

I udflugtssæsonen 1887 bringer Punch denne vits: – Skal du ud og more dig, eller har du din kone med?

kunne man finde vitser med ægte københavnerhumør i, for eksempel følgende: En provinsianer på feriebesøg i hovedstaden stander foran Niels W. Gades statue (der stod på St. Annæ Plads om trent hvor Christian Xs rytterstatue nu er opstillet). Provinsmanden spørger høfligt en bananmand: Undskyld mig, er det ikke komponist Gade. Nej, svarer bananmanden brøstigt, det er aldeles ikke Komponistgade, og der er overhovedet ikke noget, der hedder Komponistgade, men oppe ved Højbroplads kan De finde Kompagnistræde.

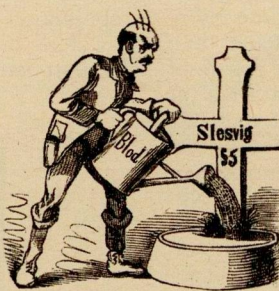
fulde og virkelig morsomme folk mellem vittighedstegnerne, kunstnere, som man nok kan unde at folde sig ud. I Punch og *Klods-Hans* er tegningen næsten altid kun en illustration til teksten, altså faktisk noget rent underordnet. Ligsynsmanden og sognefogeden er tegnet som et par almindelige, pæne, gammeldags bondemænd, og kunne for den sags skyld have været illustrationen til hvilken som helst almanakhistorie. En sådan tegning ville ikke tilfredsstille vittighedsleserne i vor tid. Tegningen skal nu ikke blot stå i nøje samklang med teksten, men også pointere vitsen, ja allerhelst kunne tale selv. Men lad os ikke græde over det, selv om det måske efterhånden vil blive lidt vanskeligt at more et selskab med at genfortælle de sidste vitser fra bladene.

Det kan også tænkes, at man kommer til at savne det bidrag til dagligsprogets opbevaring, som vittighedsavlen har afgivet. Se her en lille bid ærkekøbenhavnsk fra 1870:

– Man mærker slets inte no'et til sommeren.

– Ne, de' ka' je' godt forstå... nu er det jo ferie, alle mennesker er fri, så holder den natyrlig osse sommerferie.

Hvem siger nu om stunder slets inte og natyrlig? STEN CHRISTENSEN

Fra *Folkets Nisse* 1873: Hr. Bis-mærk som gartner under sommerferien i Varzin. § 5 på korset hentyder til Pragerfredens løfte om, at Nordslesvig efter en folkeafstemning kunne tilbage-gives Danmark, et løfte den tyske rigskansler ikke ville opfylde.

sender sin mands oppasser hen til generalkonsulinden for at bede hende til en kop the og et stykke smørrebrød. Oppasseren synes det lyder for fattigt, og for at hævde husets ære formulerer han invitationen således: – A skulle bede generalkonsulinden komme og drikke en ti-elleve kopper the og spise en tretten-fjorten stykker smørrebrød.

Den morer mig endnu, den vittighed, jeg ved knapt hvorfor. Men der må vel være lidt menneskelig varme i den.

I et lille vittighedsblad *Fluen*, der i årene op mod den første verdenskrig fulgte med det illustrerede ugeblad *Hver 8. dag*,

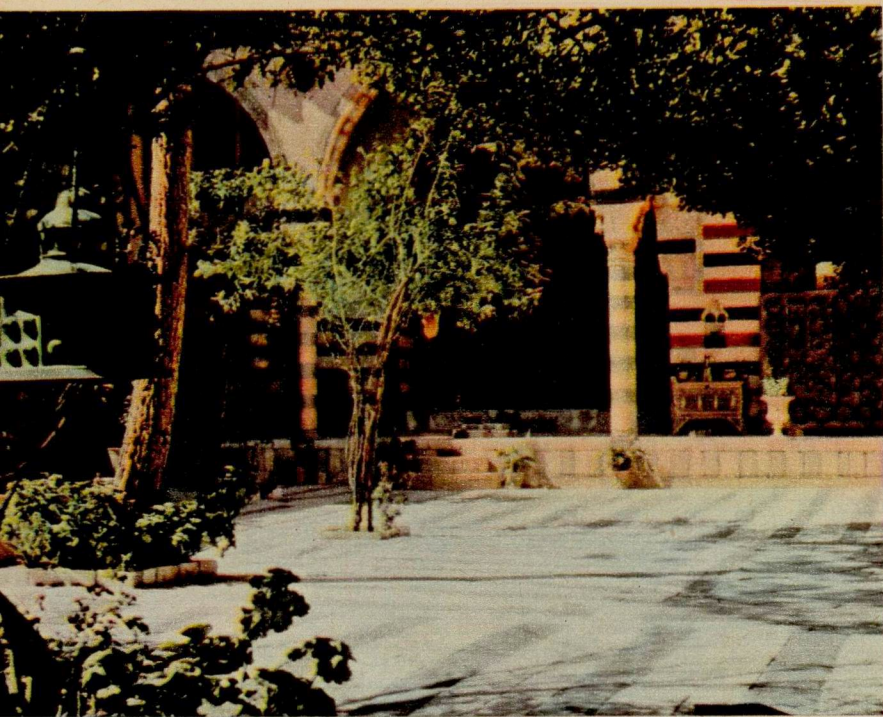
OG VITSER

ved, at det i de tider var almindeligt, at man spyttede, når man røg, og en rigtig karl for sin hat forstod at præstere vældig flotte „langspyt“.

FØR Punch's tid eksisterede et vittighedsblad *Folkets Nisse*.

Fra Punch, 1. december 1887: – Boer ikke komponisten Svanenflygel her? – Nej! – Det er en oktav højere.

De gamle romere byggede deres huse med haveanlæg (atrium) inde i firkanten mellem længerne, vil i Damaskus' gamle bydel finde mange idylliske haver af samme slags, skjult bag vanskelige facader ud mod gaden.

PÅ GRÆNSEN mellem Syrien og Libanon kom jeg ud for en mærkelig oplevelse, som i høj grad underminerede min tillid til, at de af Nasser hidtil uafhængige arabiske stater i Den nære Orient i det lange løb kan holde stand mod den ægyptiske diktators omklamringsforsøg. Libanon var indtil den seneste tids omvæltende begivenheder anset som pålidelig vestorienteret, men til trods for, at den amerikanske besættelse skete efter den siddende regerings opfordring, er der ingen sikkerhed for, at regeringen har flertallet af Libanons befolkning på 1½ mill. mennesker bag sig i modstanden mod Nasser. Libanon er trods sin lidenhed porten ind til det arabiske bagland mod øst og derfor af stor strategisk betydning.

En søndag morgen i det tidlige

forår ankom jeg fra Syriens hovedstad Damaskus til grænseovergangen i bjergkæden Antilibanon. Straks indenfor den syriske grænsestation i ingenmandsland mellem de to poster stødte jeg først på en kilometerlang karavane af svære lastbiler, åbenbart ventende på at komme gennem den syriske flaskehals for at gå i konvoj gennem ørkenen til Bagdad eller sydpå til Jordan eller Saudi-Arabien. I sig selv et håndgribeligt vidnesbyrd om betydningen af de handelsveje, som udgår fra Libanon med det arabiske bagland som mål.

Det foruroligende i situationen denne søndag morgen var dog noget helt andet, nemlig en invasion af busser og personbiler på vej fra Libanon mod Damaskus. Aldrig har jeg set så mange biler rulle frem på en gang. De masede sig frem langs med og ind

imellem lastbilerne, så passage i modsat retning kun var mulig i den yderste kant af vejen. På den anden side af Libanons grænsestation hobede bilerne sig op i 4-5 dobbelte rækker. Stadig kom der nye til. Der så ud til at være flere tusinde biler. Og alle var de overfyldte af indfødte, som syntes besat af galskab og fanatisme. De hang ud af åbne vinduer, stod på trinbrætter eller lå på maven på bussernes vogntage, skrålende og skrigende som man kan tænke sig et overstadigt skovtursselskab udover alle dimensioner. Hvis det kunne kaldes en søndagsudflugt, var det i hvert fald af en makaber og farlig karakter. Alle disse tusinder af libanesere var på vej til Damaskus for at hylde Nasser, som netop i de dage var kåret til præsident for den syrisk-ægyptiske republik.

I deres begejstring trodsede de åbenlyst deres egen regerings Nas-

Oprøret i Libanon viste sig at svanger udvikling i Den Nære de arabiske lande i hænderne over den væsentligste del af olien som det allerede er sket i Irak, i denne artikel, efter et besøg og S

Astartedyrkelse, en hel del Islam, men tillige også elementer fra orientalske mysteriereligioner og gnostisk filosofi med dens elementære forsøg på at forklare verdensgæderne. Deres lære går ud på, at Gud kun træder i forbindelse med menneskene gennem en række inkarnationer, hvoraf den sidste er en ægyptisk kalif, der i sin tid døde under mystiske omstændigheder. Hans tilbedere blev fordrevet til Syrien, hvor der var gunstigere jordbund end i Ægypten. Druserne har udviklet en slags logesystem, således indrettet at kun et lille fåtal, kaldet uqqal (de vidende) har indblik i sektens større religiøse problemer, men samtidig er de også politiske ledere. Når de samles til større rådslagninger, kan meget alvorlige fejder følge efter, for

Kan lavinen

ser-fjendtlige politik. Når så mange kan mobiliseres til at bruge deres fridag til et hyldestog ind over grænsen til et fremmed land, må der være andre titusinder, som nærer de samme sympatier, hvad også tydeligt fremgår af oprørets forløb. Uanset i hvilket omfang, der har fundet en syrisk-ægyptisk infiltration sted ind over grænsen, synes der næppe tvivl om, at oprøret overvejende er rekrutteret af libanesere.

Hovedmassen af de valfartende libanesere var tydeligt druser, et bjergfolk, som lever på begge sider af grænsen. Et mærkeligt folk fremstået som en blanding af arabiske indvandrere med den gammelsyriske befolkning, det sidste element har stadig overvægten. De er ikke muhamedanere, men har deres egen religion eller rettere sagt en sammensmeltning af forskellige religionsformer, hvori indgår både gammel-syrisk hedenskab, soltilbedelse og

druserne er et meget krigerisk folk, og for den enkelte druser er „de vidende“s ord og handlinger lov i himlen og på jorden. Er signalet givet til en druseropstand, bliver den hårdnakket vedligeholdt.

Således som den har udviklet sig i Libanon synes formålet tydeligt at være landets tilslutning til den syrisk-ægyptiske union. Den egentlige arabiske befolkning øn-

Byblos' ruiner set fra korsfarerborgens tårn med den nuværende by i billedets venstre side og den gamle fönikiske havn længst tilbage i baggrunden.

indledningen til en uheld-
ent, som truer med at føre
klasser og gøre ham til herre
grancerne til Europa, således
iver redaktør Eggert Nielsen
eblikkets urocentre Libanon

sker stort set det samme, og stem-
ningen blandt de kristne syrere,
som indtil for få år siden var do-
minerende i antal, er upålidelig.
Kun den herskende klasse, som er
knyttet til landets forretningsin-
teresser, er klart vestvenlig.

Hvis man tilbunds vil forstå,
hvorfor Libanon er blevet, hvad
det er: en randstat på kanten af
Middelhavet, hvor vest og øst
brydes – er et blik på Libanons
natur og historie godt at få for-
stand af.

Landet har navn efter bjerg-
kæden Libanon, som når højder
helt op til den evige sne. I bjerg-
kædens øvre regioner findes
resterne af Libanons berømte
cedre, som blev skamhugget af de
gamle ægyptere, assyrere og israel-
ske konger (til templer og krigs-
flåder). Heroppe på stenede græs-

times kørsel og nyde
sommervarmen i Bey-
rouths gader en ny halv
time senere. – Denne
bjergryg har igennem
tiderne været en slags
kultur- og civilisations-
skel. Træk for træk kan
man påvise, hvorledes
det moderne Libanons
særpræg og eksistensvil-
kår er taget i arv fra de
gamle fønikiere, som
boede på nøjagtig den
samme kyststrækning.
Ligesom nu var landet
dengang helt forskelligt
fra naboerne. De davæ-
rende føniske byer var
en slags hansastæder
med en befolkning af
handelsmænd og søfa-
rende. De gik i land
og koloniserede fjerne
middelhavskyster, men
var også selv stærkt præ-
get af alt det, som over
havet kom til dem ude-
fra. Sidon og Tyrus var
eksempler herpå, men stærkest op-
lever man det, når man står på
toppen af tårnet i den gamle kors-
farerborg i Byblos, den by som gav
bibelen navn (Byblos er nemlig
afledet af det græske ord for bog

Damaskus (omtalt allerede i 1. mosebog som Dammasek) ligger malerisk henslængt på skråningerne
Antilibanons udløbere. I modsat synsretning strækker byen sine paradisiske haver ud mod ørkenen i ø

standsnes?

gange og magre jorder, ofte på
kanten af vildt forrevne kløfter
og med dybe isolerede afgrunde
mellem bebyggelserne, lever dru-
serne et nøjsomt og hårdført liv,
og i de nordligere bjergegne bor
på tilsvarende vis en hel del
kristne maronitter.

Så brat falder Libanons bjerg-
mur ned mod Middelhavet, at
man fra vinterkulden på toppen
kan være i forårsluft efter en halv

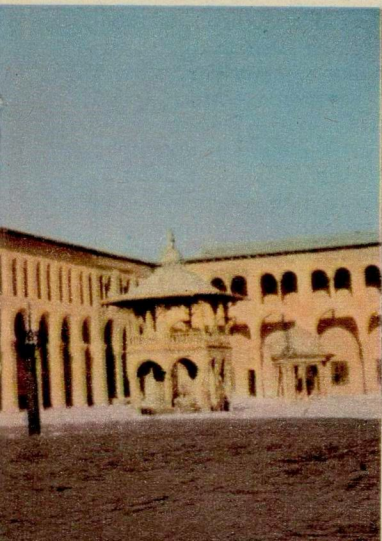
og blev til et stednavn, fordi
Byblos var et center for handel
med papyrus fra Ægypten).

Mellem det nævnte borgtårn
og middelhavskysten ligger kun
nogle få tusindekvadratmeter kyst-
land, men helt op til korsfarer-
tiden har det udgjort skuepladsen
for skiftende tidsaldres og reli-
gioners omskiftelser med spor af
perseres, assyreres, ægypteres,
grækeres og romeres, foruden
fønikierne eget, liv og fær-
den. Næsten fra plet til plet kan
påvises, hvor historiske templer
og andre bygningsværker har
stået, ud mod havet tegner sig en
yndefuld græsk søjlehal og de
gamle fønikiske by- og fæstnings-
mure ses som skarpe linier i land-
skabet. Det arrede terræn taler sit
tydelige sprog om en begivenheds-
rig fortid på disse enemærker.
Men allerstærkest er indtrykket af

havnen. Nu er den sandet til, men
den har engang været en dyb, rum-
melig naturhavn indenfor en lom-
me af over- og undersøiske skær,
som beskyttede den mod Middell-
havets brænding. Underligt at stå
her, hvorfra fønikiske søfarere er
gået på langfart ud over havet, og
hvortil varer fra Middelhavs-
landene er indbragt i store ladnin-
ger bestemt for eksport eller tran-
sit østpå.

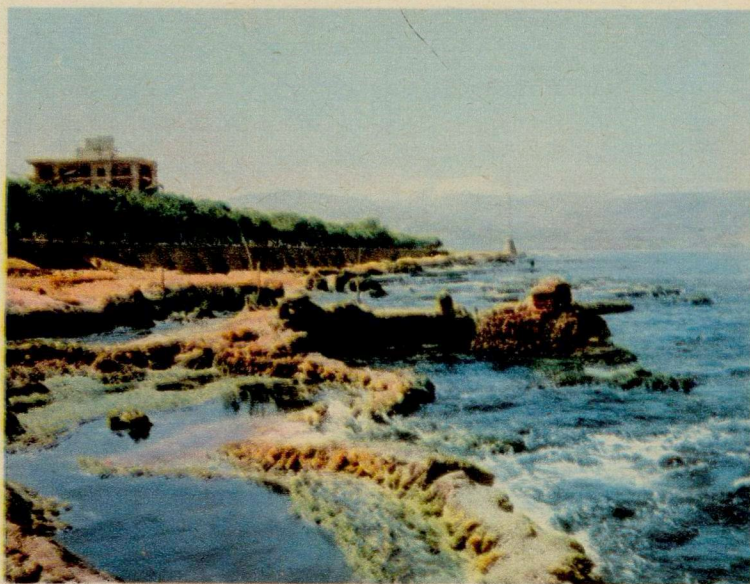
Rejser man nu et halvt hun-
drede kilometer sydligere til Liba-
nons største by Beyrouth, vil man
opleve det samme, blot i vort mo-
derne samfundslivs dimensioner.
Beyrouth er den nye tids Byblos –
på godt og ondt. Havnen er
knudepunkt for hele handelen på
Den nære Orient, navnlig efter at
Haifa i Israel de sidste ti år er
blokeret som følge af de arabisk-
jødiske fjendtligheder. Selv efter
europæisk målestok er Beyrouths

havn meget stor. Olie-tankere,
store fragtskibe, luksUSDampere
og besøgende krigsskibe sejler ud
og ind. Og med havnens domi-
nerende indflydelse er Beyrouth
blevet et hjemsted for de frie
kræfters spil. Alt kan købes og
alt sælges uden nævneværdig kon-
trol, fabelagtige rigdomme hober
op side om side med knugende
elendighed og fattigdom. Havne-
kvarteret er et inferno af larm og
smuds og trængsel, berygtet som
Marseille's og Genua's. Men op
ad bjergsiderne ligger kridhvide
rigmandspaladser mellem palmer
og cypresser – hele den franske
Rivieras overdådige luksus om
igen. Man forestiller sig ikke at
være i Den nære Orient, men
snarere i omegnen af Cannes eller
Nice, så yppigt ligger parker og
huse højt op mod Libanons tin-
der, indrammet i eksotisk frodig-
hed, og langs klippekysterne ma-

Et glimt af Beyrouths idylliske kystparti,
Libanons sneklædte tinder i baggrunden.

Damaskus' største seværdighed, Umai-
jernes moske, hvoraf billedet viser et ud-
snit. Et i både størrelse og stil impone-
rende bygningsværk, oprindeligt en kristen
kirke.

ler Middelhavets brænding i de skønneste scenerier.

Den samme afhængighed af vesten og dens civilisationsformer prægede også fønikerne. Det var igennem deres kontakt med omverdenen, de fik deres historiske betydning og blev en slags kulturformidlere. NB.: de frembragte ikke kultur af selvstændig værdi, udover at de har æren for det bogstav-alfabet, som både det græske, arabiske, det russiske og det latinske (vort eget) hviler på. Altså i høj grad en brugskultur, udsprunget af behovet for at skabe et rationelt værktøj for handelen.

På et helt andet felt indlagde Byblos sig en vis fortjeneste ved at levere forbillede til den græske gudinde Afrodite, som atter går igen i den romerske Venus. Stammoderen var Byblos' by-gudinde *Baalat*. Som specielt overantvortet frugtbarheden var hun ingen vogter af dyd, men inspirerede temmelig stærkt til løshed i sæderne. Og det samme kan vist siges om hendes mandlige pendant *Adon*,

hvilket betyder herre og bliver til Adonis på græsk. En herre som også kendes nu til dags.

Tradition for overfladisk levevis

I det hele taget havde fønikernes gudsdyrkelse en stærk tendens mod udskjelser, som f. eks. når man på ekstatiske vis ærede den frygtelige Baal – oprindeligt opfattet abstrakt som den naturtingene iboende sjæl – ved fester, hvor deltagerne sårede sig selv med knive og våben, så blodet flød. For slet ikke at tale om dyrkelsen af gudinden Astarte, der kunne udarte i grove seksuelle excesser, ofte i forbindelse med en ret løssluppen tempelprostitution.

På dette punkt har det moderne Beyrouth også taget i arv fra de gamle fønikere. Man skal ikke være længe i Beyrouth for at finde ud af, at livet leves mere letsindigt end andre steder i Den nære Orient. Et helt kvarter direkte op til byens vigtigste torv bærer tydeligt præg af

at bestå fortrinsvis af glædeshuse af de mere obskøne, mens der på flere af de mondæne strøg særlig ved kystpromenaden ligger natklub ved natklub, som under mere diskrete og elegante former udfører samme slags tempeltjeneste, beregnet på den velspækkede tegnebogs indehaver. Beyrouth er et orientens Paris og rummer som den både last og skønhed, et sted, hvor man nyder livet. Derfor er den blevet samlingssted for alle orientens rigmænd, især olieprinserne fra Kuwait, Saudi-Arabien og Bahrain, som lægger adskillige af deres millioner her.

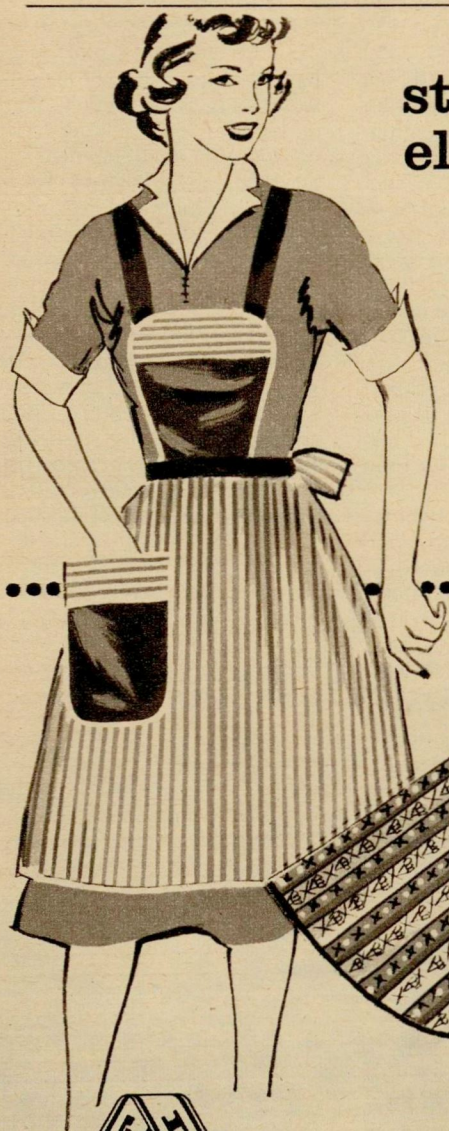
I 1957 gav turistinvasionen Libanon en indtægt på 210 mill. kr. Dertil kommer handelsindtægter i det højfinansielle plan, samt andre af mere eller mindre anløben karakter. Ca. en trediedel af landets befolkning lever i Beyrouth i en atmosfære af kosmopolitisk fripostighed. De er smidigere, smartere, men også letsindigere end deres arabiske brødre i de omgivende lande. Friheden for dem består i at udnytte alle de chancer, som kan findes ud af en liberal økonomi. Libanons fuldstændig frie pengemarked er et godt barometer for finans- og valutatransaktioner af enhver slags.

Således har det nok også været blandt de gamle fønikere. Og på samme måde, som de fik deres kultur ind ad døren fra Grækenland og andre middelhavscener, står Libanon af i dag i gæld navnlig til USA og Frankrig. Det fremragende amerikanske universitet i Beyrouth er et af eksemplerne på en kulturindsats af højeste karat. Noget mere overfladisk synes påvirkningen fra Frankrig, som navnlig giver sig udtryk i leveformen. Butikslivet, gadelivet, stemning og vaner bærer udpræget fransk stempel.

Erobrernes ældgamle vej

Kan man således sige, at Byblos historisk er stedet, hvor Libanon begynder, finder man en slags historisk modpol her til, en skæbnekalender, midtvejs mellem Beyrouth og Byblos, langs den snævre bjergstrøm Nahr el Kelb. Ad denne vej kom alle erobrere, alle de sammenbidte, som siden de ældste tider mente sig kaldet til at herske over den hele eller halve verden. Indhugget som inskription har de efterladt deres visitkort i en slags klippegalleri langs floden, begyndende med den ægyptiske farao Ramses II, efterfulgt af assyriske, babylonske, græske og romerske hærførere helt ned til Napoleon og general Allenby efter den første verdenskrig. Har Nasser tænkt sig som nr. sidst i imperatorernes kavalkade? Med Syrien som murbrækker?

Dette er en artikel om Libanon, men man kan ikke beskrive Libanon uden at nævne nabostaten Syrien, der i høj grad hører til de sammenbidte – som følge af et forurettelseskompleks med udløbere til mange sider: Til Israel, til Tyrkiet, til Jordan, men navnlig til Libanon, som ved det franske mandatstyres opløsning i 1942 fik tildelt det eneste virkelig frugtbare jordområde, nemlig den brede dalsænkning

stribet, blomstret eller abstrakt...

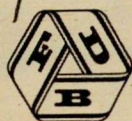
Festligt forklæde nr. 20978/16, blå- eller bordeaux-stribet og med lommer og smæk..... 8.60

Fikst værtindeforklæde m. hvide belægninger. Dess. nr. 20921/58 hvidprikket på lyseblåt eller storprikket på gråt..... 4.75

Flerfarvet mønstret forklæde m. 2 lommer. Dess. nr. 20928/59 6.75

- gå i Brugsen

- så får De endda dividende

Al Biqa mellem bjergkæderne Libanon og Antilibanon.

Syrien trængte mere til denne fede bid end Libanon. I sin nuværende skikkelse er Syrien tydeligt underernæret. Damaskus er dens eneste virkelige aktiv, en dejlig by, som den hænger på skråningerne af Antilibanons udløbere, og strækker sine paradisiske haver langt ud mod ørkenen i øst. Så gavmildt strømmer vandet fra bjergene ned mod sletten, at Damaskus er fremstået som en kæmpe-oase, hvor alt hvad der er dejligt trives overdådigt. Men ikke længere ud, end bjergvandet rækker. Efterhånden tyndes vegetationen ud til sparsomme marker og beduiner-græsgange, og til sidst er der kun ørken, tusinder af kvadratkilometer nådesløs ørken uden en dråbe af den olie, som andre ørkenstater er blevet velsignet med.

Ude ved kysten breder Israel og Libanon sig over de bedste bidder. Til Syrien er kun blevet lidt andenrangs kystland mod nord, som Tyrkiet oven i købet beskyldes for at have gjort indhug i.

Ikke så underligt, at Syrien er blevet fyldt med mindreværds komplekser og har udviklet sig til at blive Nærorientens kværlant. Det var sikkert en storpolitisk kæmpebrøler, at Syrien ikke fik Al Biqadalen – så havde meget måske set anderledes ud i dag.

Nu er mange syrere opfyldt af hævnfølelser, og som europæer føler man sig ikke tryk ved at færdes nogen steder i Syrien, for englændere, franskmænd og amerikanere får skyld for alt ondt. Selv om man gik rundt med et „Danmark“ i rødt og hvidt på maven, ville man ikke klare frisag. Overalt er man under mistanke som spion.

Selv på et tilsyneladende roligt sted i udkanten af Damaskus, hvorfra jeg ville fotografere byen i fugleperspektiv, blev jeg forulempet af en flok 16–17 årige syrere, og et sted i bjergene, hvor jeg var gået nogle skridt op ad en bjergskråning, ligeledes for at fotografere, standsede en af hærens officerer sin bil for at få at vide, hvad jeg foretog mig. Så opfanatiseret er stemningen.

Det farlige land i midten

Så længe Syrien stod alene, var det for svagt til at give sin forurettelse afløb. Men Nasser vidste, hvad han kunne bruge Syrien til, og med ham og Ægyptens magtmidler i ryggen er landet blevet et farligt urocentrum. Syrien har nemlig den fordel i det negative – til gengæld for de manglende positive fordele: at det ligger midt imellem. Midt imellem hvad? Ganske simpelt midt imellem. Det ligger med alle Nærorientens lande i krans omkring sig. Det kan f. eks. hindre Tyrkiet i at undsætte Israel, men det kan også afskære Libanon fra Jordan og Irak, fra hele det arabiske bagland (og har truet med det adskillige gange), på samme måde som Syrien afbrød oliestrømmen fra Kirkuk til Middelhavet under Suez-krisen.

I presset på Libanon går Syrien tydeligt Nassers ærinde. Ganske vist hævder FN's

observatører, som ikke kunne tale arabisk, som ikke kunne få adgang til de dele af grænsen, oprørerne behersker, og som umuligt kunne kende smuthullerne i bjergregionerne, at der ikke er konstateret infiltration fra Syrien, men det modsiges af al sandsynlighed. Hertil kommer drusernes Nasser-sympatier og de upålidelige stemninger i det brede folk, som absolut ikke er den dekadente overklasse gunstig stemt.

Inden den amerikanske besættelse var der mange tegn til, at Libanon ikke ville kunne holde stand overfor Syrien (og Nasser) i det lange løb. I næste omgang ville turen komme til Jordan, som både forsyningsmæssigt og politisk indeklemte næppe ville være i stand til at modstå en ny infiltration – slet ikke, da Nasser-begejstringen også har dybe rødder i den jordanske befolkning, ja kan spores helt op i regeringskredse. Længere ude i det truede område var vejen derefter åben til de fjernere oliestater Irak, Kuwait og Saudi-Arabien, som tydeligt var de endelige mål.

Nu blev der vendt op og ned på rækkefølgen ved statskuppet i Irak, som gav den libanesiske præsident og den jordanske konge adkomst til at påkalde hjælp fra USA og Storbritannien med alle de velkendte følger. Spørgsmålet er imidlertid, om lavinen kan standses, om den engelsk-amerikanske besættelse ikke blot er en ud-sættelse af Nassers endelige triumf. Og hvad så med de store oliereservoirier Kuwait og Saudi-Arabien og Bahrein, der ikke ligger længere væk, end at deres befolkning er modtagelig for strømningerne fra Middelhavet. Det er ubestrideligt, at Nasser – ved misbrug af hårdkogte propaganda-effekter – symboliserer den arabiske enhedstanke dybt ind i befolkningen, også i arabiske stater uden for hans kontrol. Militærmagt dæmper ikke op for disse strømninger, men vil snarere fremskynde, hvad man søger at forhindre. Og erobrer Nasser først kontrollen over olien, helt eller delvist, bliver det skæbnesvangert for Europa.

**Lynhurtig
reparation**

af **ARBEJDSTØJET**

Skån Dem selv for
timelangt arbejde!
Lapning og stopning
klares på et øjeblik
– så det holder.

**Den
flydende
tråd**

I tube eller
flaske.

Rækker
langt.

BRUGSEN
har den

Den nye efterårs-
mønsterjournal
VÅR MÖNSTERTIDNING
er udkommet kr. 2,75

Vi-mønster kr. 2,75

No. 3349

**FÅS I BRUGSEN,
STILMAN, NORITA OG
MAGASIN ANVA**

**BRUGSEN
har de rigtige
GARNER**

Vælg **GOBELIN M**, hvis De vil strikke gode slidstærke sokker –

GOBELIN O, hvis det gælder et fint og lækkert sweater- og strømpegarnt –

GOBELIN P, når De vil strikke bløde, solide ting til børnene.

BRUGSEN har andre gode, malsikre garnere som: **HJERTECREPE** – **PRINSESEGARN** – **BABYGARN** og **SWEATERGARN**.

HJERTEGARN-STRIKKEBOGEN

med ca. 80 dejlige modeller til baby, børn og voksne – kan også fås i BRUGSEN.

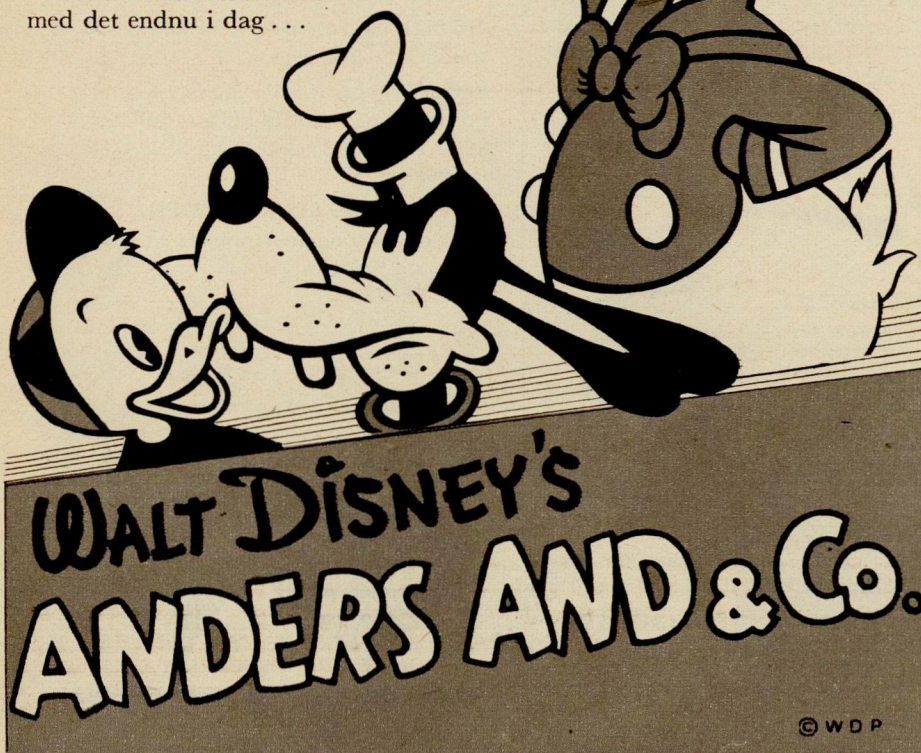
**Strik med
HJERTEGARN
og køb det i
BRUGSEN**

Kære forældre...!

Må vi ikke nok foreslå, at også DERES børn får lov til at holde seriebladet ANDERS AND & CO. med de mange morsomme tegninger af os og vore muntre venner fra Walt Disney's dejlige tegnefilm.

Vi er altid i godt humør — derfor er vi så afholdte! Vi oplever de utroligste ting — derfor synes børnene, det er spændende at læse om os. Og vi fremhæves fra alle sider som velegnet læsning — derfor kan enhver far og mor trygt tage ANDERS AND & CO. med hjem.

ANDERS AND & CO. fås hos alle bog- og bladhandlere eller på abonnement gennem postvæsenet. Der kommer et nyt nummer HVER ANDEN tirsdag, og bladet koster kun 1 krone. Glæd Deres børn med det endnu i dag...

HJEM OG FAMILIE

PRISEN ER NOGET *psykologisk*

Vi er i alt for høj grad
vanemennesker, når vi skal
bestemme os for en vare

Hvorfor er varepriserne netop sådan, som de er? Der findes jo ikke nogen naturlov, som bestemmer, at en skjorte skal koste f. eks. kr. 39,85, vi har heller ikke længere nogen priskontrol — men hvad er det da, der bestemmer varepriserne?

En af den københavnske handelshøjskoles lærere, Bjarke Fog, har forsøgt at besvare dette spørgsmål ved at interviewe en mængde af det praktiske erhvervslivs folk, og han blev fornylig dr. polit. på en afhandling om, hvordan industrien fastsætter varepriserne. Men man får ikke af hans afhandling indtryk af, at disse erhvervsledere gør større brug af de mange fine metoder for prisberegningen, som de driftsøkonomiske teoretikere har udformet. Det går i det virkelige liv ganske anderledes til end i teorien; varepriserne fastsættes i langt højere grad ud fra psykologiske hensyn.

HVAD vil forbrugerne mene — og hvad vil monopol- og prismyndighederne tænke? Det synes, som om det er den slags spørgsmål, en forretningsmand stiller sig, før han sætter varens pris, snarere end spørgsmålet: Hvad skal varen koste, hvis den skal bære arbejds løn og råmaterialer plus en nøje udregnet andel af fabrikationsomkostningerne samt en efter ganske bestemte formler fastsat avance?

Hvis det drejer sig om, hvad forbrugerne vil tænke, så må vareprisen fremfor alt ikke sættes så højt, at kunderne finder den ublu — men prisen må skam heller ikke være så lav, at publikum ikke får tiltro til varen, men mener at den må være mindre værdig.

Nu er det rent faktisk kun de færreste forbrugere, der kan afgøre, om en pris er rimelig eller ej set i sagligt forhold til omkostningerne ved at fremstille varen. Men alle kan afgøre, om en pris er højere eller lavere, end den har været. Og her spiller det psykologiske moment ind: Forbrugerne vil kræve en eller anden form for forklaring, hvis en varepris ændres.

Ikke blot prisstigning, men også nedsættelse

Vi har allesammen som forbrugere snese af gange hørt den slags undskyldninger for prisforhøjelser: Nu er råvarerne gået op, næste gang er det brændselspriserne der er steget, og ved en tredje lejlighed får arbejds lønnens forhøjelse skylden. Det overvinder vores mistænksomhed — men bekræfter, at vi som forbrugere er *vanemennesker*.

Dette gælder ikke blot overfor prisforhøjelser, men i næsten lige så høj grad, når der er tale om prisnedsættelser, fortæller Bjarke Fog i sin disputats. Han har her flere eksempler på, at varer er

bragt ud på markedet til meget lave priser, men at forbrugerne så ikke har turdet købe dem – simpelthen på grund af manglende tillid. Man tror, at der bag den lavere pris også skjuler sig en ringere kvalitet. Således er det f. eks. med syntetisk emaillemaling – for denne vare holder de store fabrikker en ensartet pris, men en outsiderfabrik kan næsten ikke få solgt sit konkurrerende produkt, der er et par kroner billigere, for kunderne tør ikke købe det.

I sådanne tilfælde kan altså selv konkurrencen ikke give forbrugerne prisfordele – for de tror ikke på dem! Kun under udsalg tager vi prisnedsættelserne for, hvad de er. Et stort konfektionsfirma oplyser overfor Bjarke Fog, at det efter udsalget omhyggeligt fjerner alle prismærker med „nedsat fra“ på de endnu ikke solgte kjoler. Ingen kvinde med respekt for sig selv vil nemlig efter udsalget købe en kjole, som er sat ned i pris, fordi hendes medsøstre har vraget den...

Hvordan der gives afslag i prisen

Der er mange andre eksempler på, at priserne ofte er et spørgsmål om psykologi. Hvilken kunde vil f. eks. ikke blive mægtig tilfreds, hvis det lykkes ham at få et særligt, helt privat afslag i prisen? Alle vil jo gerne gøre en god handel. Fog omtaler en skotøjsfabrik, der efter krav fra sin største kunde måtte give denne en særrabat på 50 øre pr. par sko – men som dækkede sig ind ved simpelthen i forvejen at lægge 75 øre til prisen overfor den pågældende kunde! Det er jo god, orientalsk markedsskik, og det har selvfølgelig den psykologiske fordel, at alle bliver tilfredse.

Når det er sagt, at forbrugerne

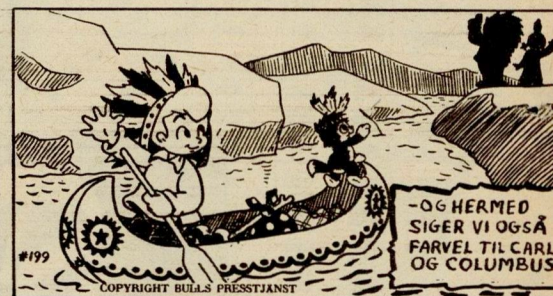
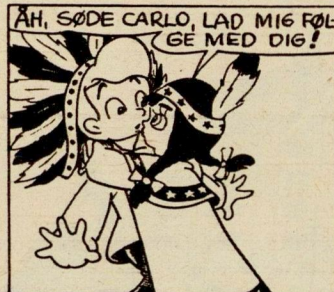
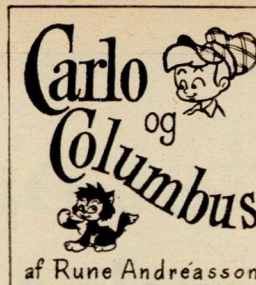
i mange tilfælde reagerer med mistænksomhed mod prisnedsættelser, så må det tilføjes, at for erhvervslivets folk, der dog kunne ventes at handle mere rationelt, spiller *det tilvante* også en stor rolle. Hvor man ikke simpelthen kalkulerer priserne efter, hvad man mener at kunne få for varerne, ja dér går man allerøftest ud fra netop vanen. Et eksempel, der angår os alle, er fodtøjet:

I tiden omkring 1890 farvede garverierne læderet til skotøjsfabrikkerne med dyre, rene anilinfarver, og det var derfor velbegrundet at beregne en højere pris for kulørt end for sort læder. I dag bruger man almindelige pigmentfarver, og hvis noget er dyrest at fremstille, er det snarere det sorte læder fremfor det kulørte. Men prisforholdet mellem de to slags læder er uforandret i forhold til 1890'erne, og avancen er derfor nu større på det kulørte end på det sorte læder!

En regnefejs virkning

Den slags vaner ved prisfastsættelsen kan der undertiden komme de mærkeligste ting ud af. Mange mindre virksomheder er fra gammel tid vant til at ansætte deres udsalgspriser simpelthen efter, hvad det dominerende firma i deres branche har beregnet prisen til; Fog nævner et tilfælde, hvor en sådan stor virksomhed ved en fatal regnefejl havde sendt en vare på markedet til en helt forkert pris. Alle branchens øvrige virksomheder fulgte nok så nydeligt og troskyldigt efter.

Så stor en rolle spiller det psykologiske begreb, der hedder vanen, at det ofte kan være svært at få prisniveauet ned, når der er grundlag herfor. Store virksomheder indenfor tekstil- og radio-

brancherne blev således ved at holde de samme priser, da afsætningsvanskeligheder satte ind efter 1950 – og det kostede dem store tab.

Måske er det det samme psykologiske moment, der netop i disse

måneder gør, at det internationale prisfald har så vanskeligt ved at nå igennem til forbrugerne?

Hvorfor er børnefodtøjet billigst?

Der er i Bjarke Fogs afhandling masser af eksempler, som il-

- køb også strømper i Brugsen

- så får De endda dividende

Når De alligevel handler i BRUGSEN, så tag også et par NORITA strømper med hjem, – de lave priser skyldes det store salg:

NORITA perlon 30 den. 48 gg, en slidstærk hverdagsstrømpe i yndig kvalitet. 6.95

NORITA nylon til selskabsbrug, maskefast også i det lange løb. 15 den. 60 gg med moderne pin-point netmønster. 9.85

Kvalitet og slidstyrke

for meget
mere end
prisen!

24⁵⁰

Slidmand

19⁵⁰

NJAL

- et kvalitetsprodukt fra

lustrerer dette forhold. Der er f. eks. importøren, som ved en bestemt lejlighed købte et vareparti så billigt hjem fra udlandet, at det kunne videresælges for 1800 kr. Han satte alligevel udsalgsprisen til det sædvanlige, nemlig 2400 kr., fik også varen solgt og indkasserede altså selv hele fordelene af prisfaldet – forbrugerne fik ingen som helst glæde af det billige indkøb. Og i det hele taget synes det at være sjældent, at besparelser i produktionen kommer forbrugerne til gode. Her har vi måske forklaringen på, at man næsten intet har hørt til prisnedsættelser som følge af den stærke rationalisering, der har fundet sted inden for dansk produktionsliv i det sidste årti?

Man burde måske en gang have et professorat i prispsykologi eller lignende, for det er sandelig et område med mange interessante sider. Tag f. eks. børnefodtøjet. Fabrikanterne hævder, at det i arbejds-løn o. s. v. koster praktisk taget det samme at lave et par gode børnesko som et par voksensko – men forbrugerne er nu en gang vant til, og finder det umiddelbart indlysende, at børnesko skal være de billigste. Derfor *må* de også være det – med det resultat naturligvis, at det går ud over kvaliteten. Og det er jo i og for sig slet ingen interesseret i.

Reklamens virkning

Intet er så vigtigt for en fabrikant som det at fastsætte *den psykologisk rigtige* pris, når en ny vare skal sendes på markedet. Det er galt, hvis prisen er for høj, så han ikke får solgt noget, og han vil fortryde det lige så bittert, hvis et alt for strygende salg fortæller ham, at han godt kunne have tilladt sig at forlange en højere pris for varen, end han faktisk gjorde. For i begge tilfælde spiller igen det tilvante ind: Det er vanskeligt for ham at forandre den én gang fastsatte pris uden at skulle give en nærmere forklaring. Men man *kan* dog overvinde kundernes modvilje mod prisforhøjelser ved at give dem en sludder for en sladder. Der er et eksempel på en virksomhed, som havde held til i løbet af to år at „konkurrere“ sin avance op fra 17 til 26 pct. i ly af en kraftig reklamekampagne!

– Måske skulle vi allesammen som forbrugere være lidt mere smidige, lidt mindre vanemennesker og lidt mere indstillet på i de enkelte tilfælde at veje pris mod kvalitet? Oplysningerne i Bjarke Fogs bog kunne tyde på, at forbrugerne ville stå sig ved også at tage prispsykologien aktivt i *deres* tjeneste.

PLASTICPOSER er nyttige til mange formål, men problemet med at få dem lukket syntes meget ofte at være stort. Almindelige elastikbånd er nemlig slet ikke så praktiske, idet de er ret vanskelige at vikle af posen. Men hvorfor ikke benytte pibe-rensere? Prøv engang. Det er så enkelt!

DER GØRES ALT FOR

Opsparingen

Mange opmuntringer til dem, der vil spare – som modtræk

mod inflationen og de mange nye varers fristelser

MAN kan nu en gang ikke både købe fjernsyn for pengene og sætte dem i sparekassen. Det er givet, at sparelysten lider dels under de stadige prisstigninger, der jo gør opsparere beløb mindre værd, dels under den skarpe konkurrence fra alle de nye, fristende – og oftest kostbare – forbrugsvarer. Alligevel står det bedre til med opsparringen i Danmark end i tidligere perioder og mange andre lande. Og det skyldes bl. a. alt det, som staten efterhånden gør for at hjælpe os til at spare op.

Staten opmuntring til opsparringen består i følgende:

FORMUER på mindre end 50.000 kr. er skattefri.

RENTEINDTÆGTER på mindre end 200 kr. i 1958 vil være fritaget for indkomstskat; reglen gælder kun dette år.

PERSONER (med indkomst under 25.000 kr.), der i år opsparer indtil 2000 kr. på en præmieindskudskonto i bank, sparekasse, overformynderiet eller en godkendt andelskasse og binder dette beløb i tre år, får foruden pengeinstituttets højeste rente (ca. 5 pct.) tillige en statslig præmie på 15 pct. af beløbet, altså yderligere 5 pct. om året. Præmien fradrages på skattebilletten; 1958 er det sidste år, hvori denne ordning gælder.

DE TO sidstnævnte former for statslig spare-opmuntring afløses til næste år af en ordning, hvorved man direkte kan fradrage en vis opsparring på selvangivelsen: Hidtil har præmier og kontingenter til livs- og ulykkesforsikring, sygekasse m. v. kunnet fradrages på selvangivelsen inden for en grænse af 600 kr.; næste år sættes denne grænse op til 1000 kr. (for forsørgere), og ved siden af de nævnte forsikringspræmier vil der inden for denne grænse kunne fradrages beløb, som f. eks. hensættes i bank eller sparekasse på en særlig kapitalbindingskonto, hvor pengene ikke kan hævnes i fem år.

UNGE IKKE-FORSØRGERE (under 25 år) kan slippe for en nyindført ekstraskat, der udgør 25 pct. af statsskatten, hvis de i stedet opsparer et beløb, der svarer til deres sædvanlige, fulde statsskat (dog højst 2000 kr.). Pengene skal hensættes på en særlig konto i et pengeinstitut og kan ikke hævnes, før den pågældende fylder 30 år – medmindre vedkommende forinden gifter sig eller får brug for pen-

HVORMANGE SPARER

- OG HVORFOR?

Af hver 100 voksne indbyggere i hovedstaden sparer de 35 ikke på nogen måde op. Resten sparer op enten gennem en livs- eller pensionsforsikring (det er de fleste) eller på bank- eller sparekassebog, eller på begge disse måder.

Det er kun de 38 ud af hver 100 indbyggere, der sætter penge ind på en bank- eller sparekassebog og altså er sparere i egentlig forstand. De otte af disse 38 sparer bare for at spare, resten samler penge sammen med et ganske bestemt formål.

De vigtigste af disse formål er:

- 9 sparer til sommerferien,
- 2 sparer til konfirmation, sølvbryllup, jul,
- 6 sparer til køb af bestemte varer,
- 2 sparer til egen virksomhed,
- 2 sparer til køb af hus eller til lejlighedsindskud,
- 3 sparer til afdrag på gæld,
- 3 sparer til alderdommen, og resten til andre formål, f. eks. studier og børnenes uddannelse.

gene i egen erhvervsvirksomhed. Denne ordning er allerede trådt i kraft.

HVIS man sparer med henblik på alderdommen i form af en pristalsreguleret alderdomsopsparing eller -forsikring (tegnes i bank, sparekasse eller forsikringselskab og kræver faste årlige indbetalinger, som kan fradrages på selvangivelsen), yder staten en slags dyrtidstillæg, hvis pristallet fortsat stiger. Dette er altså en slags statsgaranti mod en fortsat inflations forringelser af de opsparede penges værdi.

EN MEGET håndfast statsstøtte til opsparringen er det omdiskuterede „stabiliseringslån“, som jo fastlåser 2 gange 200 millioner kroner for en længere årrække.

ENDVIDERE stimulerer staten erhvervslivets opsparring (og investeringer) bl. a. ved at tillade skattefri henlæggelser til „investeringsfunds“.

De lempelige beskatningsregler for bolig i egen ejendom opmuntrer i høj grad til opsparring i eget hus. Og vil man være nøjeregnende, kan man endda sige, at staten gennem den skrappe beskatning af næsten ethvert „luxusforbrug“, i virkeligheden opmuntrer folk til at give pengene ud til noget, der ikke er beskattet, men ovenikøbet på flere måder præmieret, altså netop opsparringen.

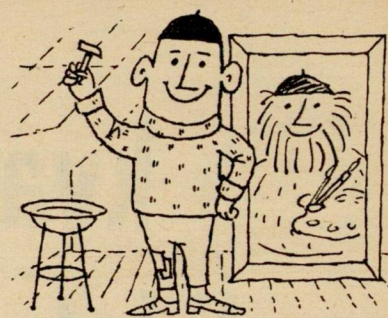
Staten er selv den største sparer af os alle

Det må siges, at staten foregår os alle med et

godt eksempel: den er og har i mange år været landets største sparer. I sidste finansår har staten brugt 450 mill. kr. til civile anlægsudgifter: hospitaler, veje, skoler osv. – det er i virkeligheden en slags opsparring, svarende til den som mange mennesker foretager i eget hus o. lign. Og herudover har staten haft et reelt overskud på 650 mill. kr., der for langt den største parts vedkommende er anbragt i udlån til boligbyggeriet, landbruget og andre erhverv.

Også kommuner og andre institutioner sparer i vidt omfang op, bl. a. i form af henlæggelser med henblik på udvidelser og modernisering af kommunale gas- og elværker. Aktie- og andelsselskaber opsparer (henlægger) årlige beløb på ca. 500 mill. kr. ligeledes med produktionsapparatets fornyelse og supplerende for øje; desuden indeholder selskabernes afskrivninger (7-800 mill. kr. årligt) i virkeligheden en meget stor „skjult“ opsparring, idet maskiner, skibe osv. af skattemæssige og andre grunde gerne afskrives, længe før de er udslidt.

I dette tilfælde står op-

Et spejlbillede

på rigtig barbering

Det fine Regina blad tager helt tilbunds og gør ansigtet til et spejlbillede på rigtig barbering. Husk også Regina til ferieturen.

Regina

Regina
Guld 0,10
mm 10 øre. Regina
Blå (med slids) 0,10
mm 10 øre. Regina
Diamant 0,08 mm
15 øre. Regina Hul-
slebet 15 øre.

I BRUGSEN

Stafet

FRA BRUGSEN

– vælg børnestrømper
der holder...

kvalitet og slidstyrke

for meget
mere
end prisen

Slidmand

Arbejdsjakke 2985

Tilsvarende benklæder 2985

- et

kvalitetsprodukt fra

sparingen direkte i forbindelse med de investeringer, de nyanlæg inden for produktion og byggeri, som den skal finansiere. Men også andre former for opsparing finder vej hertil, selv om der kan blive tale om flere led. Sparer man op på en bankkonto, så bliver pengene af banken udlånt til erhvervslivet; sparekassernes midler bliver sat bl. a. i ejendomme, og køber man for sine sparepenge obligationer, er man enten gennem kredit- eller hypotekforeningen eller (hvis det er statsobligationer) gennem staten med til at finansiere samfundets boligbyggeri. Også de penge, der spares op gennem forsikringsselskaberne, finder vej hertil.

Vi har ikke noget udpræget samlerinstinkt

Hvad er det da for personer, der sparer op? Ja, spareevnen afhænger naturligvis for en stor del af, hvad folk tjener. Landets godt 2000 godsejere, f. eks., har tilsammen en formue, der er godt og vel så stor som den, de 113.000 landbrugsmedhjælpere tilsammen kan præstere. Og medens de erhvervsdrivende fortrinsvis sætter deres sparepenge i egen virksomhed, hvad enten det nu er et landbrug, en butik eller en håndværksbedrift, så sparer lønmodtagerne fortrinsvis op i sparekasse eller bank.

En undersøgelse, som cand. polit. Thorkild Hjortkjær har foretaget for Sparekassen for København og Omegn, viser, at kun hver fjerde af de voksne indbyggere i hovedstaden hverken havde en bank- eller en sparekassebog. Men det var rigtigt nok ikke alle, som havde en sådan, der også virkelig brugte den til opsparing: 6 ud af hver ti indbyggere sparede overhovedet ikke op gennem pengeinstitutterne. De fleste havde dog en eller anden form for livs- eller pensionsforsikring, der jo også er opsparing, og det pynter naturligvis på billedet.

Hvis man af denne undersøgelses tal skal udlede noget om den danske folkekarakter, så må det være det, at vi ikke har noget udpræget samlerinstinkt: kun et ganske ringe mindretal, otte ud af hver hundrede personer, sparer bare for at spare op og uden at angive noget bestemt formål. Fire gange så mange mennesker sparer penge sammen med en ganske bestemt hensigt, oftest ganske kortsigtet, f. eks. til sommerferien, til julen eller køb af bestemte varer.

VI OPSPARER ÅRLIGT

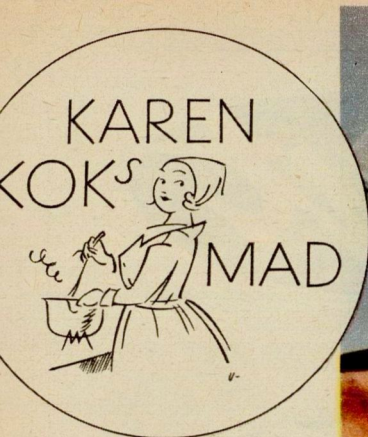
4000 MILL. KRONER

Det danske samfunds årlige opsparing udgør omkring 4000 millioner kroner - 4 milliarder! En trediedel heraf præsteres af det offentlige, resten af aktie- og andelsselskaber og privatpersoner, således som det fremgår af denne oversigt:

Statens opsparing	1100 mill. kr.
Kommuner og institutioner ca.	200 - -
Aktie- og andelsselskaber ... ca.	500 - -
Personer:	
Bank- og sparekasseindsk.	800 mill. kr.
Forsikringspræmier	400 - -
Opsparing i eget hus... ca.	400 - -
Stabiliseringslån	200 - -
Andet, herunder obligationskøb . ca.	400 - -
	ca. 2200 mill. kr.

Opsparing ialt ca. 4000 mill. kr.

(En del af tallene bygger på skøn, da nøjagtige oplysninger ikke findes).

KAREN

KOKS
MAD

Den rødgyldne
marmelade
er en tomat-æble-citron-
ingefærmarmelade.

Den er lige så
smuk at se på
og dejlig at smage,
som den er sjælden
at møde.

Den er hverken
særlig vanskelig
eller dyr
at lave,

så den kan måske
blive en
„husets“ specialitet
også der,
hvor hjemmesyltningen
er næsten
en saga blott.

Ingefær kan
ikke alle lide,
den kan da udelades,
marmeladen er god
også uden
ingefærsmag.

Stines Marmelade

- 1 kg tomater (gennemmodne)
- ½ kg æbler
- 2 citroner
- ¾ kg sukker
- 15 g hel ingefær
- 2 teskefulde Frisna
(flydende konserveringsmiddel)

Tomaterne skoldes, flås og skæres i mindre stykker.

Æblerne skrælles og skæres også ud.

Citronerne skæres i tynde skiver, der igen skæres i småstykker.

Citronskallen skæres tyndt af og skæres i fine strimler.

Det hele koges igennem 5 minutter.

Sukker og ingefær tilsættes, (saml ingefæren i et stykke gaze,
hvis De koger en større portion).

Marmeladen koges uden låg, til den har en jævn konsistens (ca. ½ time).

Konserveringsmiddel tilsættes, før marmeladen ophældes og tilbindes.

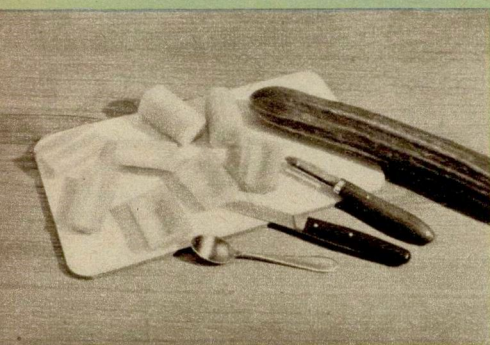
Ingefærstykkerne kan godt blive liggende i marmeladen,
de holder ingefærsmagen ved lige.

Indtil kan De bruge salatagurker eller
rønne sylteagurker på størrelse med
geagurker, ca. 10-15 cm lange. Til-
beredningen er nem.

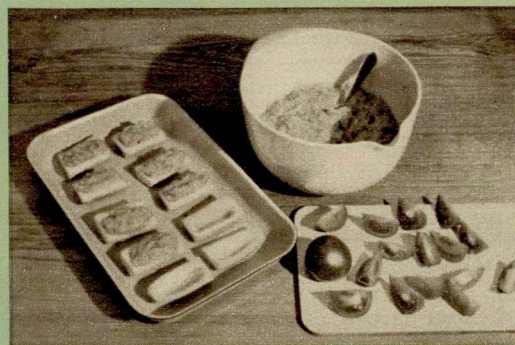
Farserede Agurker

Ønskes retten uden kartofler til, kan de farserede agurker
tilberedes på en bund af løse, kogte ris. Til fire tages 2 dl
ris (160 g), de koges i 3 dl vand med salt i 12 minutter og
står derefter i gryden i 12 minutter. Risene lægges i fadet,
og på dem sættes de farserede agurker og tomater.

2 salatagurker - 2-3 tomater - fars af ca. ¼ kg kød - 50 g margarine - 1 dl fløde - salt, peber

Agurkerne skrælles, eventuelt udskæres og halveres. Ker-
ner skræbes ud med en teske.

Agurkbådene fyldes med fars og stilles i et smurt ildfast
fad sammen med tomatbåde. Margارينen fordeles over.

Retten brunes i ovnen cirka 15 min. ved god varme (200°).
Salt, peber og fløde kommes ved, og retten steges færdig

forbruger-

REDIGERET AF BODIL M. BEGTRUP

BABYUDSTYRET der ikke kan købes

GENNEM mange år har Mødrehjælpen gratis givet spædbarnsudstyr til mødre, der kan dokumentere, at de ikke selv er i stand til at købe det nødvendige til barnet. Udstyrets sammensætning og kvalitet er ikke den samme over hele landet, men varierende fra institution til institution.

Men fra 1. juli i år er der sket store forandringer. Babyudstyret er nu ens over hele landet, modeller og kvaliteter er blevet fornyet.

Det er mødrehjælpsinstitutionerne, der har ansvaret for babyudstyrets sammensætning og kvalitet, men repræsentanter for sundhedsplejerskerne, Danske Husmødres Forbrugerråd, Tekstilsforsknings-Instituttet samt fuldmægtig Inger Østergård fra Mødrehjælpen i København har studeret uendelige mængder af små trøjer, bukser, sparkedragter, bleer, dynebetræk o.s.v. for at finde frem til det helt rigtige.

Babys personlige udstyr er gennemprøvet på et stort børnehjem, og trøjer, benklæder m. m. er udvalgt ud fra praktisk erfaring med modeller, der ikke alene er gode og praktiske for barnet, men som er nemme for moderen at få på (og af) barnet, og nemme at vaske.

Tekstilsforsknings-Instituttet har haft tøjet til kvalitetsundersøgelser. Farveægt, krympning er undersøgt, og bleernes sugsevne bedømt. Inden for de undersøgte egenskaber er der stillet tilsvarende krav til kvalitetene, som til tekstiler, der ønskes mærket med kvalitetsmærket De Fire F'er.

Naturligvis er der taget hensyn til økonomien – men hvem må ikke det? Og det er både morsomt og opmuntrende at se det helt igennem pæne og gode udstyr, der er resultatet af dette samarbejde.

Lad os nu først se på, hvad man har ment, er det strengt nødvendige – det kan være en god vejledning for den, der skal købe det første babyudstyr, og som tit får enten for meget af det ene eller for lidt af det andet:

1 svøb	2 sugende underlag
1 tæppe	12 bleer
2 lagener	2 par sparkebenklæder
1 hvidt dynebetræk	6 par benklæder
2 kulørte dynebetræk	6 undertrøjer m. korte ærmer
1 gummiunderlag	6 trøjer m. lange ærmer

Både bleer og lagener er af ubleget bomuld. Bleerne er af dobbeltvævet gaze-

stof i samme kvalitet som F-mærket bleget blegaze. De skal holde 75×75 cm efter vask. Når man har valgt disse to ting i ubleget bomuld, er det fordi den er billigere og stærkere end tilsvarende kvalitet i bleget bomuld. Blegning nedsætter altid bomuldens styrke noget. Når de ublegede gazebleer og lagener har været køgt nogle gange, er de lige så smukke som de blegede – og altså stærkere.

De kulørte dynebetræk er blåternede, og det hvide er af bleget bomuld. Man har ved udvælgelsen haft forståelsen for, at dynebetrækket må være skinnende hvidt til babys første præsentation for familie og venner. Alle betrækkene har naturligvis sidelukning og bændler og alle sømmene er dobbelte.

Sparkebukserne er man særlig stolte over. De er ribstrikkede, hvilket er meget bedre end de tidligere bomuldskiprede med flonelsvrang. Og de er så lange, at der kan vokses i dem. Yderligere er skulderlukningen afsluttet, så det er nemt at forlænge sparkebukserne ved at øge et stykke til skulderen.

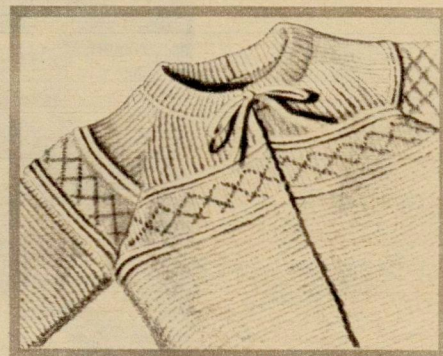
Svøbet er stort, hvidt flonel med blå bort og tænkes kun brugt som svøb den første tid. Senere er det udmærket til pusletæppe. Tæppet er også hvidt og blåt, og det skal holde 92×75 cm efter vask.

Ved fremstillingen af babyudstyret er der ikke anvendt optisk blegede materialer.

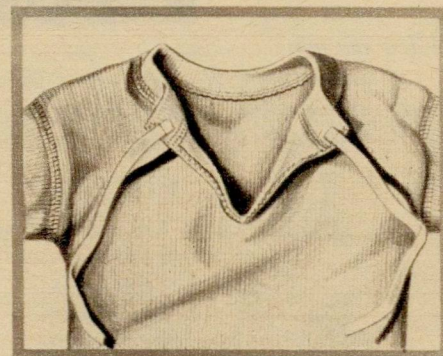
Med spædbarnsudstyret følger en fortegnelse over pakkens indhold og over de otte mødrehjælpsinstitutioner, der findes fordelt over hele landet. Bag på fortegnelsen er der yderligere en fortrinlig, kort og klar anvisning på vask af babytøj af bomuld og uld.

Mange vil gerne kunne købe Mødrehjælpens udstyr. Men i handelen kan man ikke – eller kun meget vanskeligt – få f. eks. gazebleer af ubleget stof. Heller ikke trøjerne med den gode lukning eller de udmærkede babybukser.

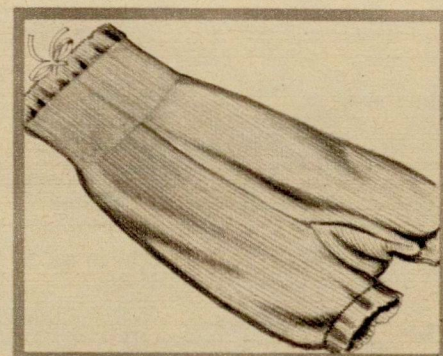
Hvorfor forsøger fabrikanterne af disse ting ikke at få dem ud i handelen? Mødrehjælpen ønsker absolut ikke at have monopol, på hverken modeller eller kvaliteter. Ville det ikke være en idé, om dette babyudstyr kom frem, eventuelt betegnet Mødrehjælpsmodel el. lign.? Det ville være en stor hjælp for den, der for første gang skal købe et baby-grundudstyr, at vide, at kvaliteter, faconer og priser er helt rigtige.

Ærmet er i raglanfacon, hvilket giver god ærmegabsvidde. Bændlet er fastsyet bagtil i halslinningen. Det kan ikke trækkes ud. Afsluttende kanter er ekstra forstærkede.

Læg mærke til, at bændlet i halsen ikke er trukket gennem halslinningen, men syet fast, og kan derfor ikke komme til at stramme. Alle afsluttende kanter er ekstra forstærkede.

Bukserne er meget lange og i ribstriking med et bredt „tailleestykke“, så de ikke fylder for meget oven over bleen. Bukserne er så lange, at „bart maveskind“ ikke kan forekomme. Også her er alle kanter ekstra forstærkede.

Stolen, man gerne vil have

er den, man sidder godt i, som man kan lide at se på, og som ikke er tung at flytte med, og som ikke samler støv og møl.

De ser den øverst til højre, hentet fra FDB's møbelkatalog, som lige er udkommet. Stolen er tegnet af møbelarkitekt Eivind A. Johansson, den har katalognummer 301 og er 65 cm bred og koster indbefattet uldent stof 289 kroner. Denne stol er, hvad arkitekter kalder utraditionel i sin opbygning. Det betyder på godt dansk sådan noget som, at den ikke er lavet på sædvanlig maner. Stolen er helt overpolstret med skumgummiindlæg, og ryggen er af opspændt krydsfinér (det er det, der er det utraditionelle) og svagt fjedrende, så den slutter godt om kroppen og støtter ryggen. Man hviler godt i stolen, og man kan ubesværet sy eller strikke i den. Og en sidste ting: stolens stil er så enkel og stilfærdig, at den tåler at være i selskab med både gamle og nutidige møbler.

En anden nyhed i møbelkataloget er stabelstolen. Det er en rigtig „siddestol“. Den findes i to udgaver: J 68 er især beregnet til forsamlingshuse, kantiner o. l. og koster 46 kroner. Stolen kan ikke alene

Lænestol nr. 301

Stabelstolen J 69

stables, men med samlestang kan J 68 samles i snorlige rækker.

Den anden udgave af stabelstolen hedder J 69 (er ikke i kataloget). Den er udført i røgfarvet eg med polstret sæde, men ellers i nøjagtig samme konstruktion som J 68. Den er tænkt som spiseuestol og koster 94 kroner. Den kan også stables, men ikke samles.

Ved konstruktionen af disse stabelstole er der taget hensyn til lægevidenskabens ønsker om, at ryggen skal støttes lige over lænderne. Derfor sidder stolens ryglæn ret lavt og er tilmed svunget ganske lidt frem. Man kan uden at trættes tage mange arbejdstimer og foredrag og komme gennem lange festmåltider bænket på sådanne stole.

Stabelstolen er en af møbelafdelingens nyeste modeller og blev første gang vist på købestævnet i Fredericia i begyndelsen af august. Stolen vil kunne leveres i løbet af november, men kan bestilles allerede nu.

I det nye møbelkatalog finder man FDB-møbelafdelingens modeller gengivet i strålende farvefotografier eller fornemme sort-hvide billeder. Det er vores bedste møbelarkitekter, der tegner FDB-møblerne, og der lægges stor vægt på selve udførelsens kvalitet. Alligevel er priserne rimelige, fordi man har gennemrationaliseret produktionen.

I kataloget er hvert møbel forsynet med katalognummer, mål, pris og materialebetegnelse, således at man udmærket kan købe efter kataloget. Det findes i alle brugsforeninger eller kan skaffes ved henvendelse til FDB's møbelafdeling. Njalsgade 15, København S.

???-SVAR

Fru Elly Jørgensen, København NV, spørger, om man ikke kan få kulør i plasticflasker og slippe for glasflaskerne, som bliver klistrede og kedelige. Hun vil også gerne have en stor hætte på flasken, så den kan stilles på „hovedet“ ligesom tandpastaen – og man derved nemt får den sidste tredjedel af flaskens indhold ud.

Vibyfabrikkerne svarer, at siden 1955 har der været plasticflasker med kulør at få i brugsforeningerne. Salget har ganske vist ikke været overvældende stort – snarere tværtimod – så derfor er det tænke-

ligt, at fru Jørgensens brugsforening ikke har plasticflaskerne med kulør, men kun glasflaskerne. Men de kan altså skaffes.

Her er åbenbart en praktisk nyhed, som er undgået husmødrenes opmærksomhed. Men måske fru Jørgensens læserbrev vækker interessen for kulør i plasticflasker, som jo er den helt rigtige emballage. Spørg efter dem, næste gang. De skal købe kulør, så kommer der nok gang i dem. Det skulle nemlig gå med disse flasker som med de små Nuren-plasticflasker (beregnet til omhældning fra de store), de måtte inddrages, fordi ingen købte dem.

Hvis plasticflasken ikke er en dyrere emballage end glasflasken, var det så ikke en idé, om fabrikken helt forlod glasemballagen?

Med hensyn til fru Jørgensens forslag om at forsyne plasticflasken med stor hætte, mener fabrikken, at det ikke er nødvendigt. Det er jo ikke noget problem at få indholdet ud af den bløde

plasticflaske, da den ganske enkelt lader sig presse sammen – og derved kommer kuløren ud af flasken.

✱

Lena Vedel-Petersen, Gladsaxe, har spurgt, om Svendborg Konserver ikke vil dybfryse småtskårene rabarber. Jeg vil bruge dem med dybfrosne jordbær eller hindbær til en frisk vitaminrig frugtrod hen på vinteren, når æbler og friske grøntsager er på retur, skriver fru Lena. Grøden bliver jo ikke alt for dyr med rabarber i.

Svendborg Konserver blev glad for opfordringen, og dybfrosne rabarber er måske allerede nu at finde ude omkring i brugsforeningernes frysediske.

Lena Vedel-Petersen bør have de 25 kroner for sin gode idé.

HVAD KIRKETÅRNET GEMMER

Tårnet ved Sct. Johannes kirken i Herning er efter italiensk mønster bygget som fritstående tårn, kun forbundet med kirken med en buegang. Det ses her sammen med den udsigt, som møder den, der har lyst og energi til at vandre mange trin helt op.

OVERSKRIFTEN lyder som titlen på en bloddryppende kriminalroman, men slet så galt er det nu ikke. Det er blot en beretning i ord og billeder om, hvad et kirketårn kan bruges til, når tårnet vel at mærke står midt i Jylland: i Herning, hvor man har udpræget sans for at udnytte alle muligheder; en evne, der har været stærkt medvirkende til på så kort et årti at

forvandle den lille hedelandsby med 21 indbyggere (i 1840!) til en blomstrende købstad.

Historien om tårnet begyndte med, at byen i 1945 besluttede at opføre en kirke i et nyt kvarter, der er skudt op omkring Fredhøj. Men samtidig blev det klart, at dette nye kvarter krævede et nyt vandtårn, om ellers vand skulle kunne løbe ud af vandhanerne.

Hvad var da mere ligetil end at kombinere de to ønsker. Man startede derfor kirkebyggeriet med tårnet og indrettede i toppen af det en kæmpemæssig vandbeholder. Og for at fortsætte den praktiske linie blev der i bunden af tårnet installeret en elektrisk transformator for kvarteret, samtidig med at den øverste platform blev offentlig tilgængelig som udsigtspost med kig milevidt til alle sider.

I sommer blev der endelig indrettet møde- og forsamlingslokaler i de tre etager, der findes i tårnet midt mellem elektricitet og vand. I Herning er der nemlig stor mangel på lokaler; især mærker man det i ungdomsarbejdet. Såvel lødige ungdomsforeninger som ungdomsklubber kan nu boltre sig i hyggelige omgivelser her, og der er sågar plads til at spille bordtennis og dyrke anden form for tilsvarende fritidsforøjelse – alt sammen udsprunget af ønsket om at gøre kirken til et levende centrum i kvarteret.

NÅR DE SKAL TIL AT FYRE *Hvad så?*

Til vinter skal De ikke fyre i dyre domme, hvis De anskaffer en AMANDA olieovn. – En AMANDA olieovn luner stuerne og på økonomien. Den tændes let – brænder den billigste olie – gasolie – fordeler hurtigt den varme luft helt ud i kroge – og kræver ingen pasning. De opnår alle oliefyrings fordele – og bevarer omhyggen med flammerne, der skinner igennem ruden i ovndøren. Lad Brugsen demonstrere AMANDA olieovnen for Dem!

Amanda

Vælg en AMANDA, og De får kvalitet og service fra et af landets ældste ovnstøberier.

nr. 790 og 790 M (JPO nr. 619)

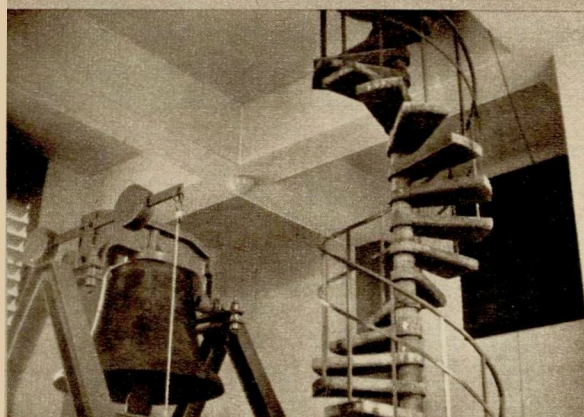
Den enkle støbejernsovn i smukke emaillerede farver vil også tage sig smukt ud i Deres stue – og der er en plansleben kogeplade under topdækslet!

TAL MED BRUGSEN – GØR DET IDAG.

KERTEMINDE JERNSTØBERI

VED H. B. OG SVEND HEINEKE
GRUNDLAGT 1847

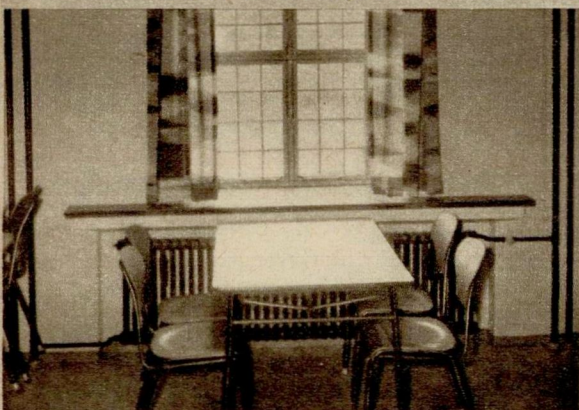

Hvor kirkens 1650 kilo tunge klokke hænger, snor en vindeltrappe sig i vejret og forsvinder i et rundt hul. Det er byens vandbeholder, man nu må vandre igennem for at nå helt til tops og kigge ud.

En etage under klokken er lokalet, hvor ungdommen munter sig med bordtennis. Det var endnu ikke gjort klar til brug, da Samvirke besøgte kirken, og vi går straks en etage ned. Her er menighedsrådssalen, der tillige bruges til bl. a. mødeaftener.

Og endnu en etage ned: her er de egentlige klublokaler, hvor man kan synge, hygge sig sammen o. s. v., og ikke mindst lave en kop kaffe i det elektriske køkken. Strømmen har man jo lige ved hånden; den kommer fra bunden, hvor der er en transformator.

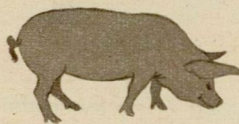

I kvarteret, hvor Sct. Johannes kirken ligger, bor små 10.000 mennesker, og der har været hårdt brug for ikke alene kirken, men også de vidt forskellige ting, der er indrettet i tårnet. Hele kirken har kostet 1,2 mill. kroner, hvoraf de smukke og yderst praktiske lokaler i tårnet tegner sig for omkring 100.000 kr. Hver mødelokale-etage er på cirka 80 kvadratmeter, så der er plads til en god portion unge her. Men absolut ikke for megen plads, for alle lokaler er fuldt belagt mindst fem aftener om ugen.

Naboen anbefaler

Terramycin* TILSKUDSFODER

...fordi det har hjulpet ham til at undgå vanskeligheder og har forbedret hans økonomi ganske væsentligt...

Utallige danske landmænd har nu igennem længere tid på deres egne gårde set, hvorledes anvendelsen af Terramycin tilskudsfoder resulterer i den største foderbesparelse, den hurtigste vækst og det mindste slagtesvind.

Terramycin tilskudsfoder har en enestående evne til at sætte gang i utrivelige dyr, og er i det hele taget en god hjælp, når der opstår vanskeligheder.

Men Terramycin tilskudsfoder sikrer også sunde dyr den bedste foderudnyttelse og giver et væsentligt mindre foderforbrug pr. kg tilvækst.

Kort sagt gør Terramycin tilskudsfoder det muligt under alle forhold, selv de bedste, at sætte omkostningerne ned og fortjenesten op.

Pfizer

*) indreg.
varemærke

Terramycin tilskudsfoder i
sække à 5, 10, 25 og 50 kg

Få i Brugsen

PFIZER A/S - MARTINSVEJ 7 - KØBENHAVN V. - LUNA 5001

DET ER SÅ LET - DET ER SÅ LET - DET ER SÅ LET -
**DET ER SÅ LET
 AT FARVE MED OPAL**
 Garderoben, gardinerne, dækketojet o.s.v. bliver som nyt, når det farves med *Opal-farver*. Det er så let at farve med Opal, og der findes mange moderne kulører på farvekortet. Opal farver uld, halvuld, silke, halvsilke, bomuld, linned, endvidere nylon o.s.v. Til blegning og affarvning bruger man *Opanol*.

Spar penge,
 farv selv
 med

OPAL

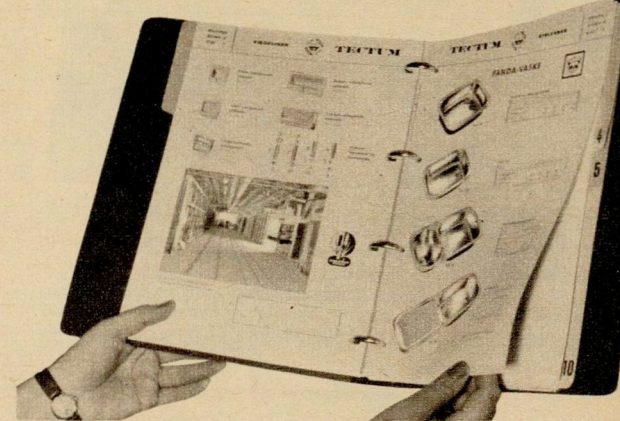
HALDA P

Smuk rejseskrivemaskine
 i verdensklasse.
 Kontantpris kr. 610,-
 med smuk plastickuffert.

Forlang den på prøve i BRUGSEN

**ARBEJDET
 MED HUSET
 OG HAVEN**

Ikke alene for mandfolk

FRA aftapventiler til ærtesten rækker det store, illustrerede løbskatalog, som *Tectum* nu har lagt ud i brugsforeningerne til medlemmernes rådighed.

Her er noget at se i for den, der står over for ombygning, modernisering eller nybyggeri. Katalogets indhold er let og overskueligt opdelt i grupper, så man har ikke svært ved at finde Tectums tilbud inden for de områder, man har interesse i at studere.

Først - i gruppe 1 - kommer materialerne til råbygning og isolering. Her er der tømmer, planker og brædder, og det er (ihvertfald for en ikke-håndværker) pudsigt, at disse varer sælges efter tommemål, når metersystemet har været gældende i 51 år. Men når træet stadig udskæres efter de gamle traditioner er det naturligvis bedst at udtrykke disses mål. Et bræt på 24,5 millimeters tykkelse er en sær størrelse - et tommebræt, det ved man da, hvad er.

I al nybyggeri, men også til forbedring af ældre byggeri, er isoleringsmaterialer en meget aktuel vare, og Tectums katalog har mange tilbud herom. Materialernes udseende og behandling illustreres af fotografier enhver kan forstå.

At et sådant katalog ikke er et rent mandfolkeanliggende, bliver man klar over under gennembladningen af gruppe 2 og 3. Her er der smukke mønstre på parketgulve, prøver på farver på døre, der er gengivelser af udstyr til badeværelser, til køkkener og meget andet. Altsammen skal man høre husmoderens mening om, før man går til at bestille varerne. Hendes ekspertudtalelse er ihvertfald nødvendig, når man når til vægfliserne. 14 forskellige farver kan man få, og uden en kvindes hjælp bliver en mand vist ikke klar over, hvordan en farvenuance, der hedder rosebeige, egentlig ser ud.

Opvarmningsproblemet behandles i gruppe 4, og man får tydeligt indtryk af, at oliefyr for tiden har den allerstørste interesse. Men der er dog også kaminer, og der er ganske almindelige kakkelovne, som kan brænde ganske almindelige koks. Arkitekterne har interesseret sig stærkt for ovnene, og en smuk, moderne linje er brudt igennem og har trængt de sejtglivede støbejernsengle bort.

Landmanden alene har brug for indholdet i gruppe 5, hvor der tales om alt det, der bruges til staldmontering: rør, vinduer, støbegods, ventilatorer.

Sidste afsnit i kataloget fortæller om kontosalgs-vilkår for en del af katalogets varer. Det bliver gjort på en redelig måde. Man kan i hvert eneste tilfælde tydeligt se prisen for varen ved kontant køb og den samme vares pris ved køb fordelt over 6, 12, 18 og 24 måneder. Denne forbrugeroplysning fortjener Tectum ros for.

- når
**barometret
 står på tørst**

*Ikke for sød og
 ikke for syrlig...men
 vidunderligt lækende!*

Ananas Squash er en kvalitetsdrik, der er fremstillet på basis af de ædleste frugter fra det solrige Hawaii.

Sommerens tørstslukker nr. 1!

Golden
**ANANAS
 SQUASH**

BRYGGERIET STJERNEN

ÅRETS SIDSTE HAVEARBEJDER

Eftersommeren og efteråret er også for havemanden en vidunderlig skøn tid. Efteråret er bærrenes, frugternes og de store farvekontrasters tid. Der er mange planter, hvis fortrin ligger i en betagende høstkolorit.

En planteslægt som ahorn spænder lige fra blodrødt til lysende gult, og berberis og cotoneaster strækker sig ligeledes over et meget stort register af farver. Ved at kombinere sådanne træer og buske med nogle stedsegrønne planter og lidt af efterårets blomster kan man frembringe et skue, der overgår det, man i fantasien kan forestille sig.

Men hver årstid har sin charme. Snart er det vinter. Her må man i valg af planter tænke både på form og farve. Fyr, gran, cypress, enebær og taks repræsenterer det grønne. Cornus lever op med grene i rødt og gult. Birk har som fritstående med sin hvide stamme en fin grenbygning, der ligesom egetræets maleriske vækst særlig bliver fremhævet, når sne og rimfrost yderlig trækker linierne op.

I september må man allerede tænke på foråret

Narcisser og tulipaner skal lægges nu. Løgene har nu afsluttet hvileperioden og går straks i arbejde, derfor må der også i efterårstiden være rigelig med næring i jorden. Giv et lille drys salpeter.

Mange stauder kan opdeles og omplantes på enhver årstid, men skal man vælge en bestemt måned til at flytte om på stauvedet, så er september en af de bedste, da man nu kan se plantens form og vækst og se, hvordan de i den retning klæder hinanden. Skær derfor ikke toppen af, førend de er bragt på deres nye plads. Blomsternes farver er et kapitel for sig. Særlig må man vogte sig for at sætte gulrødt og blårødt sammen.

Nye græsplæner

Nye græsplæner kan sås i denne måned. Omhyggelig planering og tromling før såning er vigtigt. Man skal kunne gå på plænen uden at sætte nævneværdige spor. Inden man giver sig i lag med at lave græsplæne, skal man tage under overvejelse, om haven er rigtig anlagt. Der findes flere gode bøger om indretning af haver, men næsten lige så billig som en god bog er det at få en havearkitekt til at bistå en med fremstilling af en haveplan. Overfor arkitekten må man fremsætte sine ønsker og krav. En haveplan, der passer den ene, kan være helt ved siden af for den anden. Efteråret og vinteren er den rette tid for planlægning og forberedelse. Spar på alt – undtagen den gode planlægning!

Høst frugten ad flere gange

I frugthaven kan det endnu gå an at give lidt kvælstofgødning til de stærkt bærende træer. Det hjælper på frugtstørrelsen i år og bevirker, at frugtknopperne – der skal give næste års høst – ikke bliver for magre.

Efterhånden bliver mere og mere af træfrugten plukkemoden. Det kan anbefales at høste ad flere gange, idet den bedst udviklede frugt tages først, den resterende del kan derved få lejlighed til at udvikle sig yderligere, så hele høsten derved kommer i topklassen.

Et sikkert kendetegn på, at frugten er plukkemoden, er, at den løsner let, når den bøjes en smule opad. Plukkes frugten for tidligt, opnår den ikke den rette velsmag, og plukkes den for sent, går det ud over holdbarheden.

Også i køkkenhaven er det ved at være høsttid, men de planter der endnu skal gro, som porre, selleri og kål, lønner det sig at give et tilskud af salpeter, særlig når stærke regnskyl har renvasket jorden for tilgængelig næring.

Porrene hyppes (i tørt vejr) for at opnå det eftertragtede lange hvide skaft.

Kepaløg og tidlige kartofler optages. Løgene tørres. Bedst er kunstig tørring ved ca. 40 graders varme, men i et almindeligt havebrug benytter man sig af solvarmen og tager løgene i husly, når det truer med regn.

Lad jordens næringsindhold undersøge

Inden vinteren sætter ind, kan der måske være anledning til at få jorden undersøgt for dens næringsindhold på et planteavlslaboratorium.

Der er ingen grund til at gøde med det, der er nok af i forvejen. Det, der kan kurere en smed, kan slå en skrædder ihjel, hedder et gammelt ord. Kalk, der i nogle tilfælde kan være et udmærket grundforbedringsmiddel, kan over for flere kulturplanter virke direkte skadelig. Jordbær, hindbær, hortensia og rhododendron skal man gå uden om, når der skal kalkes, derimod er løg og porre planter, der kun giver halvt udbytte, hvis de mangler kalk. Mellem kali og kvælstof skal der være passende balance. At gøde med det ene, når det andet mangler, gavner ikke, tværtimod.

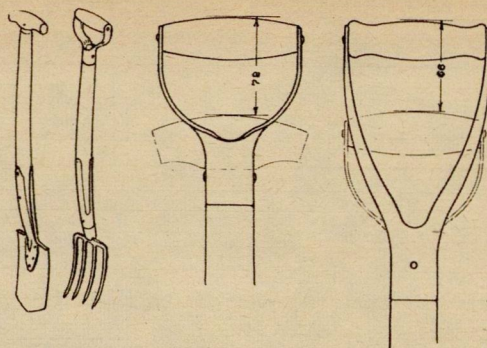
Ribs, jordbær og syrener ynder ikke klor. Strø derfor kali ud om efteråret, så klor i vinterens løb kan blive udvasket eller brug svovlsur kali, der i den retning ikke gør fortræd.

Der pakkes ind for vinteren

I frugthaven, prydhaven og i den flerårige afdeling af køkkenhaven skal jordbehandlingen være så øverlig og lempelig som mulig. Tit er et let dække af tørvestrøelse eller andet løst materiale at foretrække. I køkkenhaven, hvor der næste år skal være etårige vækster, må der graves, så frosten kan skørne jorden.

Enkelte planter er ikke helt hårdføre og må pakkes ind for vinteren. Granris er her et udmærket materiale, idet de om foråret gradvis taber nålene og derved hærder de pågældende planter, så de efterhånden føler sig tilpas med klimaet.

Der kan nok også være grund til ved lej-

lighed at se værktøjet efter. Passer greb- eller spadeskaftets længde Dem ikke helt, vil det ofte være muligt at hjælpe på dette uden alt for meget arbejde og bekostning. Er skaftet for langt, fjernes håndtaget, og det ønskede stykke saves af, hvorefter håndtaget atter sættes på. En forlængelse skaffes f. eks. ved, at tværpinden på spaden erstattes med et D-håndtag, der kan købes færdig i brugsen, og det giver en forlængelse på 72 mm. Er dette ikke tilstrækkeligt, kan der af et 1" vandrør, som saves delvis igennem på langs, fremstilles et D-håndtag af den ønskede længde.

Lysbro

**ENSILERINGS
JERN**

BEDST KENDT

KENDT SOM DE BEDSTE

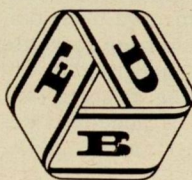
LYSBRO FABRIKER · SILKEBORG

...åh, far
bare
til I har drukket kaffe

Lille Dorthe ved godt, det er
den dejligste time på dagen,
når aften-kaffen er skænket.

Selv er hun altfor lille til at
drikke kaffe, men en gang er
det også hende, der fører tra-
ditionen videre - og selv byder
på dejlig CIRKEL KAFFE,
landets mest solgte.

- gå i Brugsen

- så får De endda dividende